

VOX

INTERVIEW
SPECIAL

Gosse van der Meer
wordt betaald om te fietsen:

'MOOIE FLIKKERIJ'

hoogleraar **Maaïke Cima** / studentenvereniging **De Navigators**
oud-rector **Bert van der Zwaan** / preparateur **Lucas Boer**
antifeminist **Charlotte Blaak** / ambassadeur **Ardi Stoios-Braken**

Het Hulpfonds helpt!

Het Hulpfonds biedt aan alle collega's van het umc en de universiteit financiële ondersteuning. Wij helpen met financieel advies, budgetbegeleiding en renteloze leningen.

Wil je meer informatie?

E-mail: info@hulpfondsradboud.nl | Telefoon: (024) 309 33 10 | www.hulpfondsradboud.nl

Radboud Universiteit

Radboudumc

Karaktervolle locaties

Vergader- en Conferentiecentrum Soeterbeeck

Ruimte voor concentratie

www.ru.nl/soeterbeeck

reserveringsbureau@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 58 25

Uw locatie voor één of meerdaagse cursussen, seminars, vergaderingen, trainingen of conferenties. Ervaar de inspirerende rust.

Faculty Club Huize Heyendaal

Dé ontmoetingsplek op de campus

www.ru.nl/facultyclub

facultyclub@fb.ru.nl of bel: 024 - 361 59 79

Lunch en diner à la carte, ook arrangementen voor recepties, diners en feesten. Uitstekend geoutilleerde vergaderruimten.

Radboud Universiteit Nijmegen

Kies een breder perspectief:

Maak een vliegende start als verzekeringsarts bij het UWV.

Lastig om een opleidings- of onderzoeksplek te vinden? Met jouw opleiding als basisarts heb je veel meer kansen dan je wellicht denkt. Verzekeringsarts is een beschermd specialisme met een eigen opleiding tot specialist. De grote uitdaging is dat je veel breder moet leren kijken dan diagnose en behandeling. Naast medische kennis gebruik je juridische en sociale expertise om te onderzoeken welke mogelijkheden iemand nog heeft om te functioneren. Jouw oordeel heeft vaak een enorme impact - niet alleen op de gezondheid, maar op het hele leven van een cliënt. Dat is nogal wat, maar de arbeidsvoorwaarden zijn dan ook ideaal. Reken op een heel goed salaris, training on the job en geen onmogelijke werktijden. Zo blijft er genoeg ruimte voor jezelf.

Hasret Aydemir
verzekeringsarts
in opleiding

Kijk je graag verder dan diagnose en behandeling?

Kijk op brederperspectief.nl

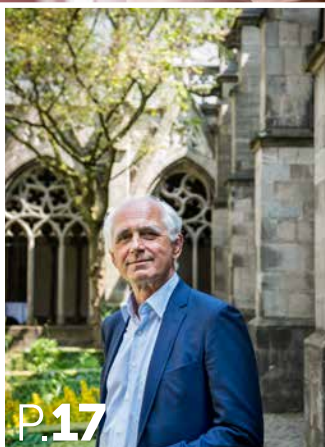
P.6

P.12

P.17

P.22

P.28

P.34

P.40

REDACTIO NEEL

INTERVIEWS

Van Kranenburg naar Karachi, dat is deze zomer-Vox in vier woorden. Net over de Duitse grens woont Gosse van der Meer, een veldrijder die zo snel praat als zijn trappers rondgaan. Hij reist de wereld over voor wedstrijden, maar ook omdat hij cartograaf wil worden. Zuidelijker, in drielandpunt Vaals, combineert Maaïke Cima eveneens wetenschap met sport: na college geeft de hoogleraar Forensische psychopathologie meisjes in roze tutu's balletles in haar dansschool.

In Frankrijk verloor de christelijke studentenvereniging NSN vorig jaar drie leden bij een ski-ongeluk. In deze Vox vertellen de Nijmeegse Navigators hoe ze omgingen met dit grote verdriet.

Iets noordelijker, in Arnhem, woont Charlotte Blaak, die zich afzet tegen het feminisme. Mannen zijn immers geschikter voor topposities, vindt deze student. Onder Nijmeegse 'linkiewinkies' (dixit Charlotte) maakt ze zich niet populair met zulke ideeën.

Tien uur vliegen verderop, in de gevaarlijkste stad ter wereld (aldus *The Independent*) Karachi, doet ambassadeur Ardi Stoios-Braken er juist alles aan om de onderdrukking van vrouwen aan de kaak te stellen.

Fijne zomer, waar je ook heen gaat!

Annemarie Haverkamp
Hoofdredacteur Vox

VOX NR. 7 06/2018 INHOUD

P.6 / **MAAIKE CIMA** geeft na college balletles

P.12 / **DE NAVIGATORS** over het verlies van drie leden

P.17 / **BERT VAN DER ZWAAN** 'Ons onderwijsstelsel is overbelast'

P.22 / **LUCAS BOER** 'De dood zie ik als het einde'

P.28 / **CHARLOTTE BLAAK** is een antifeminist

P.34 / **GOSSE VAN DER MEER** 'Laat mij maar lekker in het bos rondrijden'

P.40 / **ARDI STOIOS-BRAKEN** 'Ik heb me in Pakistan nog nooit bang gevoeld'

www.facebook.com/voxweb.nl

[@voxnieuws](https://twitter.com/voxnieuws)

BOVEN HET MAAIVELD

JOOST VAN WIJNGAARDEN

Wat te doen met een miljoen?

Oké, we overdrijven schromelijk, maar student communicatiewetenschap

Joost van

Wijngaarden is sinds het winnen van de tv-quiz Eén tegen 100 wel fors rijker. Om precies te zijn won hij 182.305 euro, waar wel nog 30 procent kansspelbelasting vanaf gaat. Over een studieschuld hoeft Van Wijngaarden zich in ieder geval geen zorgen meer te maken. Zelf blijft hij er nuchter onder. Hij wenst vooral dat mensen hem niet anders gaan benaderen: "Ik hoop dat mijn leven blijft zoals het was."

WAARVAN AKTE

'Hij heeft bijna twee uur verteld, maar ik had niet eens in de gaten dat het zo lang duurde want het was superinteressant.'

Linde uit groep 8 van basisschool De Hazesprong was een van de leerlingen die een professor (in toga!) op bezoek kreeg tijdens Radboud Kids. Het verhaal van hoogleraar Bas Bloem (Neurologische bewegingsstoornissen) kon wel op haar goedkeuring rekenen.

IN HET NIEUWS

VOOR
DAGELIJKS
NIEUWS:
VOXWEB.NL

Vermist Opeens ging op social media de foto rond van Glenn Fiers, student ontwikkelingsstudies en barman bij Café Faber. De politie sprak op 7 mei dan ook van een urgente vermissing. Een week later werd Fiers teruggevonden – in het buitenland. Over het hoe en waarom van de vermissing is niks bekend,

wel vernamen we dat de van oorsprong Belgische student 'in goede gezondheid' verkeert.

Internationale studenten De universiteiten hebben behoefte aan meer instrumenten om de instroom van internationale studenten in goede banen te leiden. Dat schreven zij,

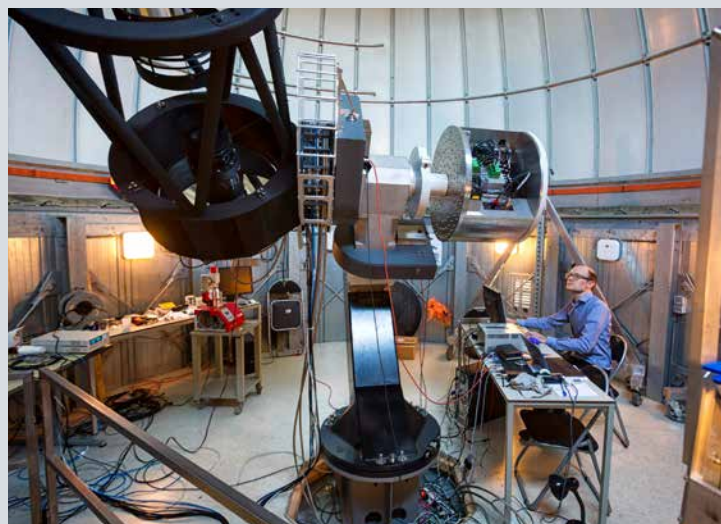

FOTO: DICK VAN AALST

MeerLICHT Het was de apotheose na jarenlang hard werken. Op 25 mei opende de Nijmeegse telescoop MeerLICHT in Zuid-Afrika. Het instrument werd ontworpen in het Huygensgebouw, onder aanvoering van hoogleraar Paul Groot. Wat MeerLICHT bijzonder maakt, is dat de optische telescoop naar hetzelfde punt in het heelal kijkt als een mega-radiotelescoop. Dat is voor het eerst. Groot hoopt zo meer te weten te komen over ontploffende sterren, over de overdracht van gassen tussen sterren en over witte dwergen die plots opkomen en dan weer wegzakken.

FOTO: DICK VAN AALST

Radboud Kids 95 hoogleraren fietsten op 31 mei naar basisscholen in de regio in het kader van het 95-jarig bestaan van de universiteit. In toga gaven ze college. Twee jongetjes in groep acht van de Nijmeegse School Vereniging 2 wilden meteen ook professor worden. "Want dan krijg je ook zo'n pak".

samen met hbo-instellingen, in mei aan onderwijsminister Ingrid van Engelshoven. De instellingen denken onder meer aan een numerus fixus voor Engelstalige tracks. Op haar beurt presenteerde de minister een Kamerbrief waarin zij de universiteiten op dat vlak tegemoetkomt. Tegelijkertijd geeft ze universiteiten meer ruimte om opleidingen in het Engels aan te bieden.

Nieuwe actiegroep

Met de slogan *We invite you to really change perspective* presenteerde een nieuwe actiegroep zich half mei op de campus. De opkomst bij de eerste publieke activiteit van Changing Perspective – een infostand en lezingen – was nog niet overweldigend. Maar: aan ideeën geen gebrek. De groep, studenten en medewerkers, ageert tegen het verdienmodel van de universiteit, met aanverwante problemen zoals werkdruk en marktwerking. Een delegatie van Changing Perspective toog op 8 juni naar Amsterdam om mee te lopen in de Mars voor Onderwijs.

Foutje rechtgezet Zes-honderd buitenlandse medewerkers van de Radboud Universiteit en 270 van het Radboudumc hebben jarenlang te weinig salaris gekregen. Foutje van de administratie, die per ongeluk te weinig vakantiegeld en een te lage eindejaarsuitkering uitbetaalde aan medewerkers die gebruikmaken van de zogenoemde 30-procentregeling. De universiteit heeft 3,1 miljoen euro gereserveerd voor de nabetaling, het ziekenhuis 1,5 miljoen.

Vidi's Bij veertien Nijmeegse onderzoekers kon begin juni de vlag uit: zij ontvangen een Vidi-beurs van maximaal 800.000 euro. De universiteit kent acht laureaten, het Max Planck Instituut een en het Radboudumc vijf. Nooit eerder kreeg Nijmegen zo veel Vidi's in één ronde.

Studentenraad Het evenwicht in de Universitaire Studentenraad blijft van kracht: net als vorig jaar sleepten AKKU-raad en asap bij de verkiezingen ieder vier zetels in de wacht. De opkomst stakte op 37 procent,

een procentpuntje minder dan vorig jaar.

Welzijn Wat is er gebeurd met de uitkomsten van de enquête van vorig jaar, die aan het licht bracht dat veel studenten kampen met stress en eenzaamheid? Er zijn vooral veel groepsgesprekken geweest, die de universiteit hebben geholpen om actiepunten te formuleren. Zo moet er een cultuurverandering plaatsvinden waarin niet alleen oog is voor excellentie. De studentenraad begint ondertussen te morren: het mag allemaal wat sneller en de actiepunten zijn niet concreet genoeg.

Studentensport Voor de vijfde keer in zes jaar tijd heeft Team Nijmegen het Groot Nederlands Studenten Kampioenschap (GNSK) op zijn naam geschreven. 'We' waren de beste in de categorieën boksen, turnen, handbal, badminton, volleybal, wielrennen en triatlon. De organisator van het toernooi, Wageningen, moest genoeg nemen met een tweede plek.

COLOFON

Vox is het onafhankelijke
magazine van de
Radboud Universiteit.

Redactie-adres: Thomas van
Aquinostraat 1, Postbus 9104,
6500 HE Nijmegen,
Tel: 024-3612112
redactie@vox.ru.nl
www.voxweb.nl / @voxnieuws

Redactie: Leoni Andriessen,
Annemarie Haverkamp (hoofd-
redacteur), Ken Lambeets, Mathijs
Noij, Jozien Wijkhuijs, Martine
Zuidweg (bladcoördinator)

Eindredactie: Lydia van Aert

Columnisten: Lucienne van der
Geld

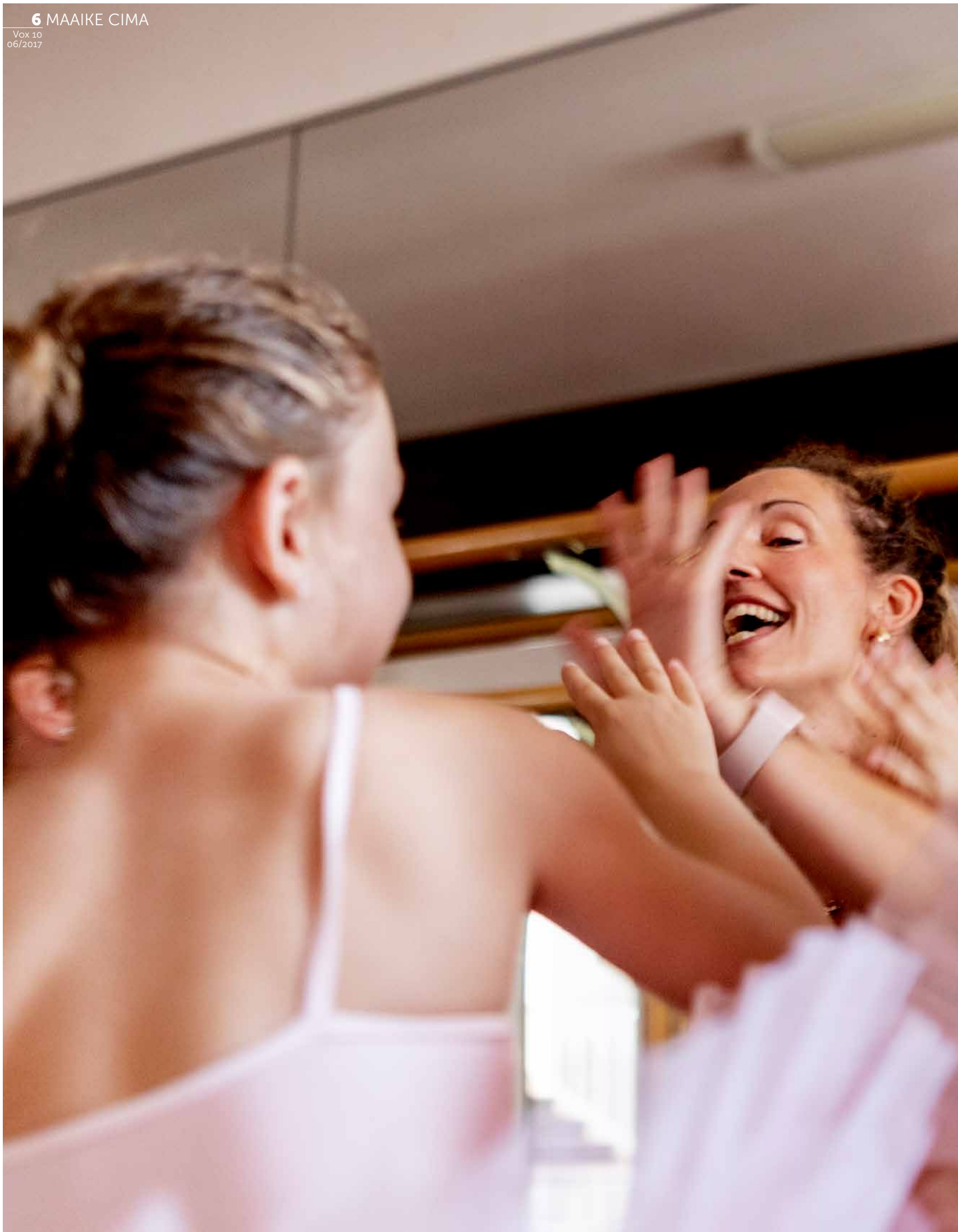
Aan dit nummer werkten mee:
Sander Bisselink, Daniëlle van Dijk,
Linda van der Pol

Fotografie: Dick van Aalst, Bert
Beelen, Marjolein van Diejen,
Duncan de Fey, Erik van 't Hullenaar

Vormgeving en opmaak:
gloedcommunicatie, Nijmegen

Advertenties: Bureau van Vliet
Tel: 023-5714745
zandvoort@bureauvanvliet.com
advertentie@vox.ru.nl

Druk: MediaCenter Rotterdam

DE PROF IS OOK BALLETJUF

Toen het in de wetenschap even tegenzat begon Maaïke Cima, hoogleraar Forensische psychopathologie, een balletschool. De vrolijke tutu's contrasteren met onderzoek naar de gewetensontwikkeling van kinderen: waarom krijgt de een psychopathische trekken en de ander niet?

Tekst: Linda van der Pol / Foto's: Duncan de Fey

Zes meisjes verzamelen zich rondom haar op de vloer. De een draagt een tutu, de ander een zomerjurkje. Terwijl het noodweer in de rest van het land al is losgebarsten, is het hier in het zuidoostelijkste puntje van het land, in Vaals, nog bloedheet. “Let niet op haar,” zegt Maaïke Cima, hoogleraar Forensische orthopedagogiek, wijzend op de journalist achterin het zaaltje. “Zij is van mijn werk op de universiteit.”

“Werk jij op de universiteit?” vraagt een achtjarige.

Cima, “Maaïke” voor hen, knikt. “Kom, laten we meteen met de barre beginnen.”

Een tel later staan de meisjes op een rij.

“Grand plié! En strek! Billenknippen, buik in. Plié. Goed zo!”

De universiteit is ver van hier: anderhalf uur met de auto. Cima heeft zich na haar laatste afspraak op de campus naar huis gehaast. Ze heeft haar jongste dochter (2) opgehaald van de crèche, thuis de andere kinderen even geknuffeld en gewacht tot echtgenoot Remy, ondernemer, binnen was. Toen is ze zelf weer in de auto gesprongen.

Drie dagen per week wordt er gedanst in dansschool Cimarelle, en Cima geeft alle lessen zelf. De school zit in haar eerste huis, middenin het centrum van Vaals, dat zij en haar echtgenoot altijd aanhielden. Toen de vorige huurders eruit trokken, greep ze haar kans. Haar slaapkamer is nu een kleedruimte, de woonkamer een danszaal met – zoals het hoort – een spiegelwand, en het kantoor een opslagplaats. In die ruimte werkte ze, vijftien jaar terug, avond na avond aan haar promotieonderzoek. Ze schreef haar proefschrift over delictgerelateerd geheugenverlies in twee jaar. “Ik was in verwachting van mijn eerste kind, dus ik zette er wat vaart achter; op de dag van mijn verdediging had ik al een heel dikke buik.” Hoe ze dat deed? Ach, waarom promoveren vier of vijf jaar moet duren, begrijpt Cima sowieso niet – met een beetje discipline kan het vaak veel sneller.

Dat laatste lijkt haar adagium te zijn. Voordat ze aan de Radboud Universiteit begon, werkte ze als onderzoeker en docent aan de universiteiten van Tilburg en Maastricht

en aan de Open Universiteit in Heerlen. Ze deed onderzoek in verschillende tbs-klinieken, waaronder de Rheinische Landeskliniek in Düren, een klein uur over de grens. En intussen kreeg ze, na die eerste, nog vijf kinderen: ze heeft vier jongens en twee meisjes. De oudste is veertien, de jongste twee. “Als we een restaurant binnenkomen, kijken de andere gasten ons panisch aan: dat wordt chaos! Maar als we weggaan zegt iedereen ‘wat een leuk gezin,’” vertelt Cima trots.

En dan is er nog de dansschool, die inmiddels vier jaar open is en 45 leerlingen telt. “Och, eens in de zo veel tijd heb ik stress over de was die nu langer blijft liggen,” zegt ze luchtig. “Maar ik voel me veel meer in balans dan eerst.”

Op haar werkkamer in het Spinozagebouw, die ze aankleedde met roze stoelkussentjes, noemt ze haar balletschool een uit de hand gelopen hobby.

Cima, die als peuter al hele dagen in danspakjes rondliep, ging op haar vierde op ballet en zou jarenlang niet meer stoppen met dansen. Na de middelbare school ging ze zelfs naar de Tilburgse balletacademie. “Maar na mijn afstuderen daar zag ik professioneel dansen niet meer zitten. Het is een extreem harde wereld en je bent altijd ver van huis. Ook miste ik de cognitieve uitdaging. Bovendien veranderde mijn perspectief: mijn grote liefde was altijd dans, tot ik mijn man ontmoette.” Ze ging psychologie studeren en rolde als vanzelf het onderzoek in. Maar niet alles liep zoals ze wilde.

“Onderzoek doen is het paradijs op aarde. Puzzelen, uitzoeken, opschrijven – ik vind het fantastisch. Maar: in de wetenschap krijg je zelden een dikke pluim. Veel vaker ontvang je negatieve feedback. Van reviewers die vinden dat je van alles moet aanpassen aan je artikel of van een subsidieverstrekker die jouw voorstel onvoldoende onderbouwd vindt, of te weinig innovatief. Ik kreeg een Veni en daarna haalde ik een tijd lang geen grote persoonlijke subsidies meer binnen. ‘Als het niets meer wordt,’ grapte ik, ‘kan ik altijd nog balletjuf worden.’ Dat zei ik steeds vaker, tot ik besepte dat ik het meende.

Nu heb ik iets waar niemand iets over te zeggen heeft, behalve ik: heerlijk. Dit is mijn school, met mijn kinderen, en ik doe het zoals ik het leuk vind en denk dat het goed is.”

Gewetenloosheid

Vandaag oefenen Cima’s pupillen voor de grote, tweejaarlijkse balletvoorstelling waaraan de hele school meedoet. “En dan laat je je op de grond vallen. Niet als een olifant, maar als een muisje,” roept ze. “Kom, nog één keer de hele dans.” Haar dansers hebben zich flink in het zweet gewerkt: ze rennen af en aan naar hun drinkflessen. “Over twee weken gaan we dansen bij het bejaardentehuis hè,” herinnert ze de jongsten bij het weggaan – de volgende groep staat al klaar. Tegen een meisje dat zich afmeldt: “Je gaat die dag naar je oma? Neem haar gewoon mee!”

**‘SOMMIGE KINDEREN
LEGGEN AL VROEG EEN
ZEKERE GEWETENLOOS-
HEID AAN DE DAG’**

De tutu's, de danspasjes en het geginnegap en gegiechel onder de meiden vormen een groot contrast met Cima's *day job*. Aan de universiteit zette ze de masterspecialisatie Forensische orthopedagogiek op en deed ze veel studies naar gedragsproblematiek onder jongeren. Nu onderzoekt ze de gewetensontwikkeling van kinderen. Waarom krijgen sommige kinderen extreme gedragsproblemen, soms zelfs psychopathische trekken, en andere niet?

"Gedragsproblematiek, soms tot criminaliteit aan toe, komt vaak voort uit omgevingsfactoren. Denk aan heftige gebeurtenissen, trauma's of iemands sociale omgeving. Maar aan gedragsproblemen gerelateerde eigenschappen als koelbloedigheid hebben vaak ook (neuro)biologische kenmerken. Oxytonine bijvoorbeeld, een neuropeptide, koppelt sociale contacten aan gevoelens van geluk en speelt zo een rol in de hechting van mensen. Ik vraag me af of die stof laag is bij mensen die zich koelbloedig ontwikkelen en daardoor een rol speelt bij de ontwikkeling van psychopathische trekken en gewetenloosheid."

Sommige kinderen leggen namelijk al vroeg een zekere gewetenloosheid aan de dag. Afgelopen jaar deed Cima een experiment met peuters in het Babylab. Twee handpoppen maakten elk een tekening, terwijl de peuter toekijkte en meetekende. Wanneer een van de poppen van het toneel verdween, greep de ander zijn kans: hij scheurde de tekening van zijn metgezel doormidden. "Sommige peuters roepen dan: 'Niet doen!' en als dat niets uithaalt, geven ze uit compassie hun eigen tekening aan de benadeelde pop. Andere peuters vinden het poppenspel juist om te lachen. Het is interessant om te onderzoeken waar die verschillen vandaan komen en waarmee ze samenhangen."

Mijn belangrijkste vraag is hoe je zulke problemen ondervangt – helpt het bijvoorbeeld om naast reguliere behandelingen oxytonine toe te dienen? Want de voorname taak van ons, wetenschappers en behandelaars, is ervoor te zorgen dat zulke jongeren niet crimineel worden."

In haar masteropleiding leidt Cima studenten vooral op tot hulpverlener in instellingen als jeugdgevangenissen en gesloten jeugdzorginstellingen. Zelf volgde ze enige tijd een opleiding cognitieve gedragstherapie, maar die rondsloeg ze niet af. "Cliënten moeten daarbij vooral veel praten over wat ze voelen en denken. Maar velen kunnen dat helemaal niet: ze zijn verbaal niet zo sterk. Ik had het gevoel dat ik hen met verbale therapie niet kon helpen."

Zo werkte Cima als therapeut bij een Riagg voor kinderen en jeugd. Maar dan kwam er een cliënt, een kind of een ouder, die vaak vreselijk veel had meegemaakt. "Tot op zekere hoogte is het fijn als je therapeut empathisch is, maar het is ook belangrijk dat deze een zekere afstand bewaart. Dat lukte mij niet. Ik kon niet aan mensen zeggen dat het leven verdergaat, nee, dan ging ik ook huilen. Misschien ook omdat ik zwanger was, hoor, maar toch: 'God, wat erg ...'"

**'ACHTERAF HEB IK
ALTIJD DRIE KEER
ZO VEEL ENERGIE
ALS ERVOOR'**

BIO MAAIKE CIMA

geboren
in Heerlen (1973)
opleiding
Dansacademie Tilburg
en studie en promotie
psychologie aan
de Universiteit van
Maastricht

Despacito

Bijna acht uur. De meisjes hebben een nieuw dansje geleerd, op het nummer *Despacito*, en ze grinniken wat na: "Pff, dat stukje met die heupen kan alleen Maaïke zelf!" Nu is het tijd om snel naar huis te gaan. Remy, die de jongsten al op bed gelegd heeft, kan dan de deur uit om de oudsten op te halen van kungfu, een paar dorpen verderop.

Ook Cima heeft nog een behoorlijk programma voor de boeg: eten, douchen, dan zes stapeltjes boterhammen smeren voor morgen en haar e-mail doorwerken. Dan pas ploft ze met haar echtgenoot op de bank voor een aflevering *Designated Survivor* of *Travelers*.

Geeft niet: "Soms ben ik na een lange dag in Nijmegen kapot moe, dan moet ik mezelf weer bijeen rapen om naar de balletschool te gaan. Maar achteraf heb ik altijd drie keer zo veel energie als ervoor."

Natuurlijk, zegt ze, dat is wat sport met je doet. Het brengt je energieniveau omhoog en is tegelijkertijd een uitlaatklep. "Ik denk dat veel problematiek bij jonge kinderen wegvalt als ze gezond eten en aan sport doen."

Zo laat ze haar kinderen bewust veel sporten. Ze doen aan kungfu, wedstrijdzwemmen en 's zomers rijden ze paard. "De oudsten zijn best beweeglijk. Het zijn geen adhd-kinderen, het zijn gewoon jongens. Maar zonder sport zouden ze vast meer uitgelaten zijn."

Ach, logistiek vindt ze die clubjes prima te doen. Als je in Vaals woont, ben je gewend vaak in de auto te stappen en de kinderen doen allemaal hetzelfde. Op haar vijfjarige na, dan: "Zij zit op ballet, bij mama in de les."

Aan talentenclubjes of 'een selectie' doet ze bewust niet. "Dat ik zo'n lijstje zou opnoemen en dat er dan een paar uitzinnig zijn en de anderen huilend naar huis gaan? Kinderen zo vroeg al een minderwaardigheidscomplex geven vind ik heel erg. Want ze trekken dat door: denken niet 'O, ik kan niet dansen', maar 'Ik kan ook niets ...'. Zeker pubers zijn daar heel gevoelig voor." Voor gestook en ellebogenwerk is Cima allergisch: een erfenis van de balletacademie, waar dat schering en inslag was.

Haar balletles een therapievorm noemen, wil ze niet. Maar het is meer dan dans en choreografie alleen: je leert er samenwerken, discipline en respect.

"De sfeer is hier veilig. De meisjes kennen elkaar goed, respecteren elkaar zoals ze zijn. Sommige leerlingen denken snel dat ze iets niet kunnen. Ze zijn onzeker. Ik leer ze dat de woorden 'kan ik niet' niet bestaan in mijn balletlessen. En aan het eind van de les kunnen ze het. Als ik ze dan bij een optreden zie doen wat ze dachten niet te kunnen, hoop ik dat ze die ervaring meenemen naar andere situaties in hun leven."

Ik wil zoets niet therapeutisch maken, dus ik benoem het niet. Maar ik observeer wel en zie dat het werkt: dat ze na een les of optreden zelfverzekender zijn. Dat geeft veel voldoening."

Onderwijs is zonder meer nuttig, vindt Cima. Ze probeert haar studenten te helpen, regelt stageplekken en zorgt ervoor dat ze goed beslagen ten ijs komen in het forensische veld. "Onderzoek doe ik vooral omdat ik het heerlijk vind. Maar ik beseft dat mijn fundamentele onderzoek een klein steentje is, dat pas op zeker moment, samen met de steentjes van anderen, iets teweeg kan brengen. Ik heb niet de illusie dat ik de wereld ermee ga redden."

Uiteindelijk ben ik tevreden als mijn dansles, op welke manier ook, een positieve uitwerking op de leerlingen heeft. Dat ze er later nog eens aan terugdenken: 'Wauw, dat was een fijne tijd.'" *

DE TROOST VAN GOD

Drie studenten, lid van de christelijke studentenvereniging de Navigators (NSN), kwamen vorig jaar om bij een ongeluk in de Franse Alpen. Ze werden bedolven onder een lawine. Wat doet dat met een vereniging? "Je zag een totale verbondenheid."

Tekst: Annemarie Haverkamp / Foto's: Bert Beelen

Aan de muur hangt een plaquette met drie namen erop: Mark, Marcel en Timo.

De contouren van een bergkam erachter, plus de datum 7 maart 2017.

“We hebben er bewust voor gekozen hun foto’s er niet op te zetten”, zegt Tessa Katerberg. “Omdat dat best heftig is. Confronterend als je de bestuurskamer binnenkomt en telkens hun gezichten ziet.”

Tessa zat vorig jaar in het bestuur van de christelijke studenten-

vereniging NSN (Nijmeegse Studentenvereniging de Navigators). Zij was het die het woord deed op een persconferentie nadat drie leden onder een lawine waren bedolven tijdens een skireis in de Franse Alpen. Interviews gaven de studenten lange tijd niet. Maar nu, meer dan een jaar later, willen ze wel vertellen wat het ongeluk met hun vereniging heeft gedaan. Dat het NSN heeft veranderd, en henzelf ook. Hoe vriendschappen een diepere laag kregen.

Journalist in de gang

Dinsdag 7 maart 2017. Het bestuur van NSN is op een feestje van een collega-vereniging in Rotterdam als ze wordt gebeld vanuit Frankrijk. Een van de leden laat weten dat er iets vreselijks is gebeurd: drie mannen wilden nog een laatste keer met hun snowboard van de helling afgaan. Ze gingen een stukje offpiste en verloren hun oriëntatie vanwege plotselinge mist. Toen kwam er een lawine. Marcel blijkt te zijn omgekomen, over het lot van Mark en Timo is dan nog niets bekend. “We konden het nauwelijks bevatten”, herinnert bestuurskundestudent Tessa zich. “Het was verschrikkelijk verdrietig. Ik weet nog dat we over de telefoon hebben gebeden. Wij vanuit Rotterdam, zij in Frankrijk.” Samen met de andere bestuursleden besluit ze terug naar Nijmegen

te rijden. “Ik was de bob. Onderweg was het stil in de auto. We waren pas tegen een uur of drie ’s nachts thuis. Morgenochtend om elf uur vergaderen, spraken we af. Dat was te laat, bleek achteraf, maar dat wisten we toen nog niet.”

De ochtend van woensdag 8 maart is om acht uur op het nieuws dat er een Nijmeegse student is omgekomen bij een ski-ongeluk. Wanneer de eerste NSN’ers aankomen bij de witte villa aan de Van Schaeck Mathonsingel waar de vereniging is gehuisvest, staat er al een journalist in de gang. Tessa: “We waren totaal overrompeld. Het is me nog altijd een raadsel hoe de link met onze vereniging zo snel is gelegd.” Collega’s van buurvereniging Phocas zijn zo vriendelijk de journalist de deur uit te werken, maar het is meteen duidelijk dat de Navigators op de radar staan van zo’n beetje de complete Nederlandse pers. Alleen hun achterban informeren zal niet genoeg zijn, verschillende media hangen al aan de lijn.

Tessa denkt dat ze ‘iets verder af staat’ van de mannen dan haar collega-bestuurders. Daarom biedt ze aan dat zij de pers wel te woord wil staan. “Samen met de universiteit besloten we dat we een persconferentie zouden houden. Eén keer je verhaal doen, en dan klaar.” De woordvoerder van de Radboud Universiteit helpt haar bij de voorbereiding. Het is een spannende sessie, maar ergens ook fijn, zo kijkt ze er op terug. “Op zo’n dag zit je heel erg in gáán-modus. Praktisch bezig zijn is prettiger dan tot je door laten dringen wat er eigenlijk gebeurd is.”

Het lijkt te werken. Het legertje cameralieden voor de deur slinkt. Kevin van Huet Lindeman, trouw lid van NSN, vertelt dat hij zich die dag behoorlijk heeft gestoord aan de media. Leden die naar de villa kwamen, kregen een microfoon onder hun neus gedrukt. “Je hoorde van die zinnnetjes in het nieuws als ‘de studenten zoeken elkaar op om samen te huilen en elkaar te steunen’, wat moet je daarmee? Wat is je punt?” Irritant was ook dat informatie soms gewoon niet klopte. Tessa: “Namen en leeftijden werden bijvoorbeeld door elkaar gehaald.”

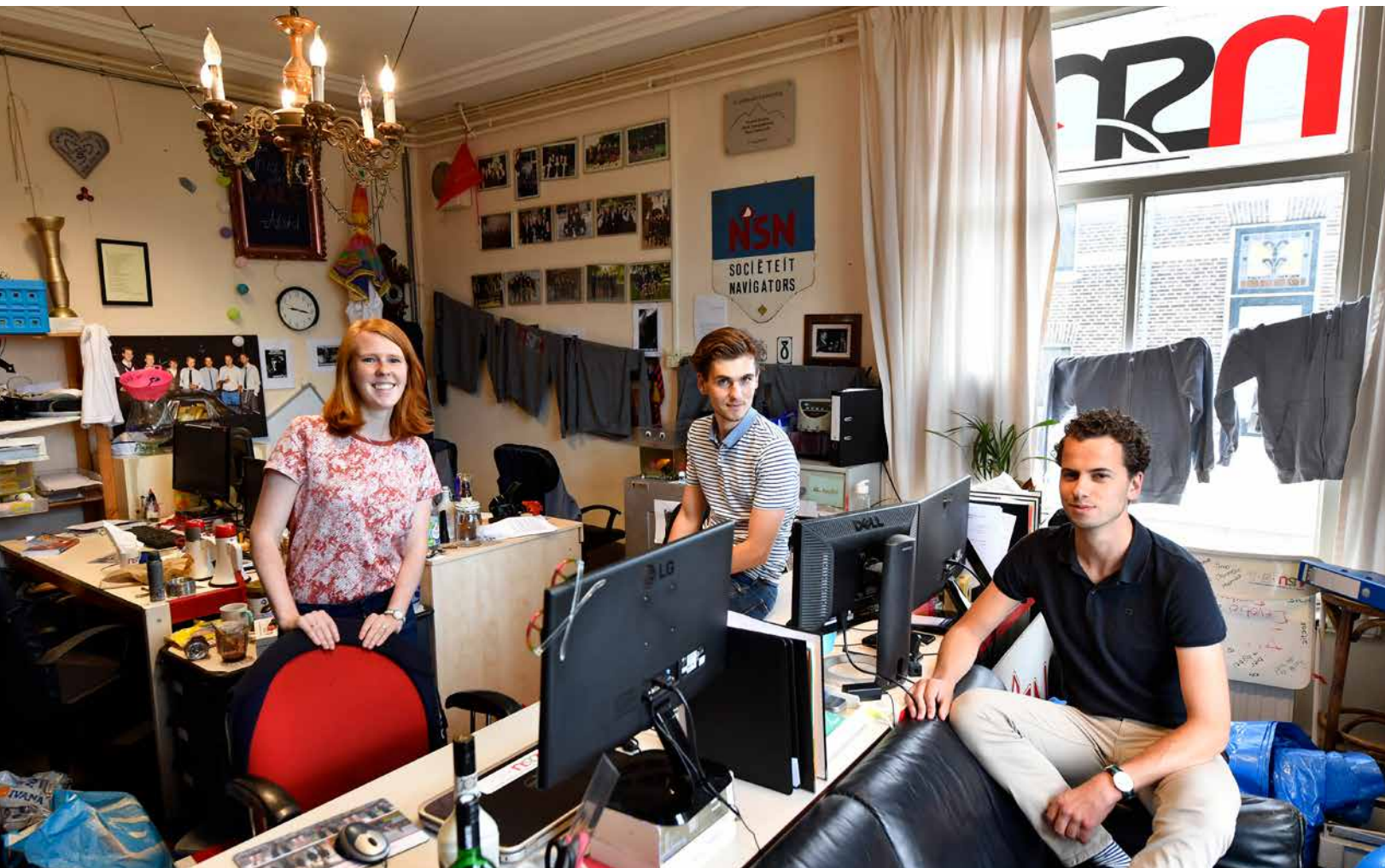
Maar, belangrijker: de leden van NSN hebben op dat moment wel iets anders aan hun hoofd. De ongerustheid en de verslagenheid zijn groot. Zeventien reisgenoten en mede-NSN’ers zitten bovendien nog in de Franse Alpen. Kevin: “De drie mannen waren heel actieve leden, ze stonden echt middenin de vereniging.” Zelf is de student bedrijfskunde bevriend met twee van hen, de derde kent hij redelijk goed. Hij is aan het werk in Scherpenzeel als een huisgenoot die mee is op skireis hem belt met het slechte nieuws. “Mijn vader heeft me toen opgehaald. Hij vroeg: ‘wil je naar huis of naar de vereniging?’ Ik wilde alleen maar bij vrienden zijn die zeg maar in hetzelfde schuitje zaten. Dingen delen.”

Hugo Bahlman is op dat moment tweedejaars-rechtenstudent en nog niet zo lang lid van NSN. Hij zit woensdagochtend 8 maart in een werkcollege. “Een vriend die er ook zat, kreeg een appje. ‘Het gaat om iemand van NSN.’ Het werd steeds concreter. Na drie kwartier zijn we weggegaan, naar de villa.”

MARK, MARCEL EN TIMO HERDACHT

NSN is een christelijke (voornamelijk protestantse) studentenvereniging met ongeveer tweehonderd leden. Op 7 maart 2017 werden drie leden bedolven onder een lawine. Op hun snowboard hadden ze zich tijdens een skireis, georganiseerd door de vereniging, buiten de piste begeven. Het lichaam van HAN-student Marcel Koning (22) werd als eerste gevonden. Daarna volgde student bedrijfskunde Timo Zoutewelle (21). Op 19 maart spoorde een lawinehond het lichaam van bedrijfskunde-alumnus Mark Vroegindeweij (25) op. In de Studentenkerk werd een herdenkingsplek ingericht, net als in de sociëteit aan de Van Schaeck Mathonsingel. De villa die onderdak biedt aan NSN was een week lang elke avond open. Daarna kwam er een ‘sobere maand’ (geen activiteiten van dispuuten) en later waren er verschillende herdenkingsmomenten. Een jaar later, op 7 maart 2018, werd bij het ongeluk stilgestaan middels een ‘sobere week’ en een viering in de Boskapel.

Tessa Katerberg, Hugo Bahlman (midden) en Kevin van Huet Lindenman in de bestuurskamer van de sociëteit.

In het verenigingsgebouw wordt het die morgen steeds drukker. Al gauw staat er een mannetje of honderd binnen, schat Hugo.

Tessa: "We hebben de grote zaal beneden opengedaan."

Hugo: "Het is fijn dat je dan met elkaar kan zijn, want zoiets hakt erin."

De dag verloopt chaotisch, maar tegelijkertijd nemen leden automatisch de rol op zich die bij ze past. Sommigen schenken koffie, anderen roeren in de keuken in grote pannen soep. Via collega-verenigingen krijgt het bestuur rouwprotocollen toegestuurd. O ja, de website moet op zwart. "Je zag een totale verbondenheid", weet Tessa nog. "Vaak trek je binnen de vereniging op met je eigen clubje of je eigen dispuut, maar dit was zo overstijgend. Er was eenheid. Bijzonder om te zien hoe mensen zich dienstbaar opstellen en kijken 'waar ben ik nodig'. Iedereen zorgde voor elkaar."

In de villa wordt gebeden en 's avonds zingen ze samen. "Dat vond ik heel mooi", vertelt Tessa. "In het zingen zoek je God. Of je nou veel of weinig verdriet hebt, dat is iets wat je deelt. Woensdagavond is onze vaste verenigingsavond en iedereen was er – van leden tot oud-leden."

**'IK WEET NIET
OF IK OOI
ANTWOORDEN
GA KRIJGEN'**

NSN is een christelijke vereniging. Wat is de rol van jullie geloof in God tijdens zo'n gebeurtenis?

Tessa: "Als bestuur hebben we ons erg gedragen gevoeld door gebed – ik weet niet hoe ik dat moet uitleggen. Je weet gewoon dat heel veel mensen met je meeleven en voor je bidden, dat geeft een bepaalde kracht, dat je vooruit kan. We hebben zó veel kaartjes gehad van mensen – gewoon random mensen – die bijvoorbeeld schreven 'wij waren twee weken geleden nog in Valfréjus en hebben er zulke goede herinneringen aan, we bidden voor jullie'."

Hugo: "Ik haal troost uit het idee dat God erboven staat. Als je je afvraagt waarom dit ongeluk is gebeurd – wat was hier het doel van? – geeft het me rust dat God voor ons zal zorgen. In die tijd heb ik vaak met mensen gebeden. Gewoon effetjes, om daarin steun te zoeken en hoop op God te vestigen. Dat is de kracht van gebed."

Kevin: "Ik geloof niet dat het Gods plan was, maar wel dat Hij erbij was. Bij die jongens, maar ook hier bij ons. Je gedragen voelen, dat herken ik wel, al blijft het iets vaags. Ik heb heus wel vragen gehad. Als U almachtig bent, waarom hebt U dit dan niet gestopt? Maar ik vond het relaxed om te merken dat die vragen er ook mochten zijn. Je kunt leunen op elkaar."

Heeft het ongeluk een deuk geslagen in jullie vertrouwen op God?

Tessa: "Bij mij niet. Ik weet niet waarom, maar de waarom-vraag heb ik redelijk makkelijk naast me neer kunnen leggen, omdat ik weet dat ik er waarschijnlijk nooit antwoord op ga vinden."

Kevin: "Bij mij wel. Hoe ik daar precies mee om moet gaan, weet ik nog niet, dat blijft een proces. Ik weet niet of ik ooit antwoorden ga krijgen, het is een kwestie van opnieuw leren vertrouwen op God. Maar hoewel ik het niet begrijp, voel ik wel dat er troost uit te halen valt. Het geloof in God wil ik niet loslaten, want voor mij is dat het enige wat hoop geeft."

Hugo: "Ik heb wel wat momenten van twijfel gehad, maar trok me op aan mensen om me heen. De verloofde van een van de mannen zat bij mij in het dispuut en naar mijn idee bleef zij juist heel dichtbij God, ik kon van haar geen boosheid aflezen. Toen dacht ik: waarom zou ik dan wel boos zijn?"

Samen in de bus

Vrij snel na het ongeluk volgen drie begrafenis- sen. Preciezer: twee begrafenis- en één herdenkingsdienst, want één lichaam is dan nog niet gevonden. Pas als de Alpenseeuw smelt, spoort een lawinehond op 19 maart het lichaam van Mark op. Tessa en Kevin gaan naar alle drie

de bijeenkomsten. De universiteit regelt een bus naar de tweede uitvaart. "Misschien gek, maar ergens was het zelfs een soort van gezellig", zegt Tessa. "Zo met elkaar in die bus." Kevin: "Je hebt elkaar die maand dan ook supervaak gezien natuurlijk."

Vriendschappen verdiepen zich als je samen zoiets heftigs meemaakt. En dat is blijvend, denken de drie.

Hugo: "Als eerstejaarslid was ik nog niet zo heel serieus bezig met de vereniging, maar zoiets zet je wel even stil. Het zorgt voor banden met mensen die je anders niet had gehad."

Kevin was er in het begin bang voor, dat eerstejaarsleden niet zo'n onbezonnen studententijd zouden beleven als hij zelf had mogen genieten. Naast het verdriet om de dood van Mark, Marcel en Timo, vond hij dat pijnlijk. Hugo stelt hem gerust: het is goed gekomen. "Ik heb absoluut een ander eerste jaar gehad dan de mensen boven mij, maar niet per se slechter. De vereniging heb ik op zijn hechtst gezien en ik heb er vriendschappen voor teruggekregen."

Sommige leden van NSN zochten professionele hulp bij de verwerking van het verdriet, anderen liepen studievertraging op. Precies een half jaar na de lawine hing het bestuur de plaquette met de namen van de omgekomen mannen in de bestuurskamer. En op 7 maart 2018 was er een herdenkingsdienst in de Boskapel: studenten stonden nog eens uitgebreid stil bij de verloren vrienden. Maar waarschijnlijk was dat het laatste 'officiële' moment, georganiseerd door het bestuur. Levens gaan door, leden zijn afgestudeerd en in september staat weer een nieuwe lichting op de stoep. "Dat is ook goed", vindt Tessa.

Heeft het ongeluk jullie zelf veranderd?

Kevin: "Het neemt je zorgeloosheid weg. Je wordt je bewust van alles wat je doet of wat je zegt, alsof alles een diepere laag krijgt. Op zo'n moment is dat heel verwarrend. Nu zou ik zeggen: het maakt het leven – en mijn geloof – echter. Maar het gewone genieten komt bij mij nu pas weer een beetje terug."

Hugo: "Ja, dat is de kern. Het zorgeloze is eraf."

Tessa: "In het begin was ik een beetje angstig. Omdat het zo random was: drie goed gezonde jongens en dan opeens ... Het is de willekeur die in zoiets als een lawine zit. Eigenlijk kan je dus elke dag iets overkomen. Als mijn vriend even wegging, dacht ik: 'ik moet goed afscheid nemen'. Maar op een gegeven moment moet je dat wel weer loslaten."

Kevin: "Ik heb dat nog steeds wel. Als ik in het weekend bij mijn ouders of met vrienden ben geweest, neem ik bewuster afscheid." *

'WE WEKEN LOS VAN DE WERELD- TOP'

Uitspraken van Bert van der Zwaan lenen zich goed voor krantenkoppen. 'Meer selectie aan de poort', 'er zijn te veel studenten', 'waar blijft de Harvard in de polder?' Maar daaronder ligt, zo verzekert de afgezwaaide rector van de Universiteit Utrecht, vaak een genuanceerd betoog.

Tekst: Mathijs Noij en Linda van der Pol / Foto's: Bert Beelen

Voordat hij de interviewers meeneemt naar de binnentuin van de Utrechtse Faculty Club, schudt Bert van der Zwaan verschillende handen.

Bekenden vragen hoe het met hem gaat, sinds hij afgelopen maart na acht jaar afzwaaide als rector magnificus van de Universiteit Utrecht. Thom de Graaf bijvoorbeeld,

de voorzitter van de Vereniging Hogescholen — die toevallig ook een afspraak heeft in het Academiegebouw, “het kloppend hart van de universiteit” aan het Domplein.

Van der Zwaan is net terug van een familievakantie in Andalusië en tijdens de korte vriendelijkheden die hij uitwisselt met zijn oud-collega's vertelt hij haast beschaamd dat hij deze dagen veel in de tuin zit. Heerlijk toch, zo hoort het als pensionado, krijgt Van der Zwaan terug; de boog kan niet eeuwig gespannen zijn.

Maar voordat de indruk ontstaat dat Van der Zwaan stilzit: hij heeft twee boeken in de maak — een over de wetenschap en een over de toekomst van de universiteit.

Ooit was Van der Zwaan hoogleraar Biogeologie in Nijmegen. Nadat hij in 2003 naar Utrecht vertrok, kwam hij snel terecht op een bestuurszetel. Eerst als decaan, vanaf 2011 als rector. Wat hij in die jaren vooral miste: veldwerk. Dat pakt hij nu weer op, dit keer met zijn echtgenote Wilma Wessels. Zij is eveneens paleontoloog, maar waar Van der Zwaan als specialist in de mariene geologie bestemmingen rondom de Middellandse Zee en de oceanen uitzocht, werkte Wessels als knaagdierspecialist vooral in landen als Rusland, Mongolië en Turkije. Deze maand vertrekken ze samen naar de Balkan om onderzoek te doen, maar in Van der Zwaans geval, als het even kan, ook om te klimmen. Een hobby die hij opdeed tijdens zijn eerste veldwerkreizen, in zijn studietijd: “Het kostte vijf dagen om met mijn Renault 4 in Spanje te komen. Niet harder dan tachtig kilometer per uur, met water uit de sloot in de radiator.”

Met Van der Zwaan had de Universiteit Utrecht een wetenschapper aan het roer die nooit te beroerd was om zijn mening te geven. Na interviews over zijn boek *Haalt de universiteit 2040?* (2016) tekenden journalisten van de landelijke pers gretig uit zijn mond op dat Nederland te veel universitaire studenten telt, dat er aan de poort van de academie strenger geselecteerd moet worden en dat Nederland er goed aan doet één universiteit tot topinstituut te ontwikkelen — zeg maar een Harvard in de polder. Het is een natuurwet dat uitspraken als deze de grond doen trillen in Nederland, met haar egalitaire onderwijsstelsel.

U pleit voor een gedifferentieerd landschap aan universiteiten in Nederland. Op welke manier?

“Eigenlijk op alle manieren: ik zie universiteiten graag van

elkaar gaan verschillen qua signatuur, grootte en status. Het Nederlandse onderwijssysteem is volstrekt egalitair. Als de ene universiteit overheidsgeld krijgt, moet voor de andere instellingen hetzelfde gelden. Begrijp me niet verkeerd: wie zegt dat het Nederlandse onderwijs slecht is, liegt. In de jaren zeventig, toen was het onderwijs slecht. Wel is het zo dat we nu geleidelijk loswaken van de wereldtop en dat zie ik als een serieuze bedreiging.

Het is onhaalbaar om met het huidige budget met al onze universiteiten tot dezelfde top te behoren. Beter is het de functie van universiteiten te differentiëren: je kunt bijvoorbeeld onderscheid maken tussen onderwijs- en onderzoeksuniversiteiten. Iedereen denkt natuurlijk dat de Universiteit Utrecht uit is op de status van top-universiteit — en dat is ook wel zo, hoor — maar ik geloof dat door differentiatie het hele Nederlandse onderwijsstelsel beter zal functioneren.”

Die onderwijs- en onderzoeksuniversiteiten moeten dan verschillende studenten bedienen?

“Het is een feit dat veel studenten niet terecht komen op de plek waar ze thuishoren en waar ze het maximale uit zichzelf kunnen halen. Excellentieprogramma's als de Honours Academy in Nijmegen zijn tekenen aan de wand: die studenten worden op de universiteit niet genoeg uitgedaagd. Zo'n programma zou eigenlijk niet nodig moeten zijn — er moet een universiteit zijn waar zij gewoon passen.”

U bent een voorstander van selectie.

“Mij wordt in de media vaak toegedicht dat ik voor selectie pleit. Dat is niet per se het geval, ik heb eigenlijk een ander verhaal. Het studentenaantal is de afgelopen jaren veel te hard gegroeid, terwijl het geld dat de overheid per student beschikbaar stelt, daalt. Ons onderwijsstelsel is zwaar overbelast. Als we zo doorgaan, dan gaat de onderwijskwaliteit achteruit. Ik zie twee oplossingen. De beste: geef universiteiten meer geld. Dat zie ik echter niet snel gebeuren. Dan kan selectie uitkomst bieden — want dat helpt om studentenstromen te reguleren, zodat studenten op de juiste plek komen.

Selectie is bovendien onontkoombaar om een balans te behouden tussen Nederlandse en internationale studenten. Ik breek een lans voor kwaliteit — wil de beste studenten binnenhalen, maar de *international classroom* moet wel daadwerkelijk divers zijn. Een Nederlandse studie met 90 procent Chinezen vind ik niet te verkroppen.”

De angst van de Nijmeegse rector Han van Krieken is dat selectie bepaalde bevolkingsgroepen, uit achterstandsgezinnen bijvoorbeeld, buiten de deur houdt. Wat zegt u tegen hem?

“Dat-ie om zich heen moet kijken en zien dat het zo niet verder kan: ons stelsel is volledig overbelast. We zijn het eigenlijk heel erg eens, alleen ben ik niet bang voor selectie. Het kan positief uitpakken.

'ONS ONDERWIJSSTELSEL
IS ZWAAR **OVERBELAST**'

'VOOR NIJMEGEN LIGT EEN SAMENWERKING MET DE REGIO UTRECHT EN EINDHOVEN VOOR DE HAND'

De Universiteit Utrecht krijgt de emancipatiestudent ook zonder selectie al te weinig. We merken dat de barrières niet gebaseerd zijn op intellectuele vermogens, maar op afkomst. Op de universiteit hebben we veel mensen die hier op intellectueel vlak niet thuishoren, maar zij worden gepusht door hun ouders, hebben het geld om examen-training en bijlesprogramma's te volgen. Veel bevolkingsgroepen – vluchtelingen, lage afkomst – hebben die intellectuele capaciteit wél, maar vallen buiten de boot.

Met mijn vrouw heb ik net een fonds opgezet voor vluchtelingen en andere achterstandsgroepen. Met dat geld kunnen taallessen worden gegeven in wijken als Overvecht en Kanaleneiland: veel mensen hebben daar een taalachterstand, en dan worden zij eruit gewipt bij de selectie van bijvoorbeeld rechtsgeleerdheid, een heel talige studie.

Zelf groeide Van der Zwaan op in Voorschoten, waar zijn vader zich opwerkte in de Zilverfabriek. Een echt confessional milieu, een ARP-gezin – niet straatarm, maar zeker niet rijk. Van der Zwaan was de eerste die ging studeren, aangemoedigd door zijn ouders. Hij was goed in talen en iedereen raadde hem de bètakant af, maar nadat hij Darwin las wilde hij niet meer terug. "Ik was zeventien en ging naar de Vrije Universiteit, die had toen de modernste faculteit geologie. Amsterdam was een beetje het Sodom en Gomorra van Nederland in die tijd: er gebeurde van alles, waaronder de Maagdenhuisbezetting." Na zijn afstuderen – in minder dan zes jaar, een unicum – reisde hij af naar Israël om bananen te plukken in een kibboets. In dat jaar beseftte hij dat hij écht de wetenschap in wilde.

Was u de ideale student? U studeerde in, voor die tijd, recordtempo af, en haalde een tien voor uw eindexamen Nederlands.

"Nou ... Achteraf had ik veel meer uit mijn studententijd kunnen halen. Ik moest ernaast werken om mijn studie

te betalen en ik was veel te pragmatisch: ik mikte op een zeven of hoger, maar streefde nooit naar perfectie.

Ik was een typische emancipatiestudent. In de jaren zeventig was de universiteit veel elitairder dan nu, er waren relatief weinig studenten. Mijn ouders zaten aan de onderkant van modaal qua inkomen. Daar krijg je geen dot zelfvertrouwen van, en dat gaven de hoogleraren mij ook niet. Ik kreeg een boek naar mijn hoofd: 'zoek het maar uit'. Wat ik heb gemist, is met zelfvertrouwen kunnen genieten van de wetenschap.

Academische studenten moeten gedreven worden door nieuwsgierigheid en niet bang zijn het antwoord niet te weten. Ik vind het een probleem als ze alles wel best vinden of vragen: 'Wat is nu het goede antwoord?'"

Studenten gaan tegenwoordig gebukt onder stress en eenzaamheid. Baart dat u als voormalig rector zorgen?

"Er is geen overtuigend bewijs dat de studie hiervan de oorzaak is. Studenten blijken behoorlijk representatief voor alle jongeren. Laten we het probleem dus vooral breder bekijken. Jongeren hebben tegenwoordig enorme agenda's met baantjes, veel ambities en sociale verplichtingen van hier tot Tokio. De terreur van de sociale media leidt tot een soort verarming. De verdere digitalisering van het onderwijs, waarin het belang van fysieke campussen afneemt, vergroot deze problematiek nog. Ik vond mijn rol als rector hierin: heel duidelijke standpunten innemen. Het debat aanwakkeren om tot een collectief normbesef te komen. De universiteit is er óók om van jonge mensen betere burgers te maken."

Van 1991 tot 2003 was u hoogleraar aan de Radboud Universiteit. Daarvoor was u docent aan de Universiteit Utrecht, waar u na uw vertrek uit Nijmegen weer zou terugkeren. Ziet u grote verschillen tussen beide universiteiten?

"Ik wist werkelijk niet wat me overkwam in Nijmegen. In Utrecht waren er altijd wel collega's en studenten die

overal luidkeels kritiek over uitten. Aan de Nijmeegse universiteit, waar ik erg jong als hoogleraar begon, heerste een ongelooflijk gemoedelijke en vriendelijke sfeer. Er was een jaarlijks hooglerarendiner en mijn collega's waren bijna on-Utrechts collegiaal. De wereld waar ik vandaan kwam, was veel scherper."

Mist Nijmegen een kritische houding?

"Daar kun je inderdaad vraagtekens bij zetten. Er is inmiddels veel gelijkgetrokken, maar verschil was er wel. Een gemiddelde tussen Utrecht – soms te kritisch, veel geklaag – en Nijmegen, soms té vriendelijk, zou mooi zijn."

Stel dat u rector in Nijmegen was geworden. Wat had u aangepakt?

"Mijn naaste collega Kees Blom (hoogleraar Ecologie, red.) werd destijds, in 2000, rector. De Radboud Universiteit was toen een kleinere, meer regionale universiteit, daar voerden we voor zijn aanstelling al gesprekken over. De kwaliteitsbewaking was minder scherp, het benoemingsbeleid van hoogleraren was soms twijfelachtig – de rooms-katholieke achtergrond was daarin nog belangrijk. Dat is in het internationale speelveld ondenkbaar. Blom pakte dat aan, en ook de visitatiecommissies die begin jaren negentig waren ingesteld in heel Nederland, kwamen de kwaliteit zeer ten goede. Ja, die stappen hebben de Radboud enorm goed gedaan."

Op bestuurlijk niveau zie ik dat faculteiten in Nijmegen vaak gewoon hun dingetje mogen doen. Dat is in Utrecht centraler geregeld, met scherpere bedrijfsprocessen. Kijk, waar consensus mogelijk is, ga daar dan voor. Draagvlak binnen je universiteit is enorm belangrijk, maar soms moet je knopen doorhakken."

In *Haalt de universiteit 2040?* betoogt Bert van der Zwaan dat, hoewel we inmiddels in een flink gedigitaliseerde

BIO BERT VAN DER ZWAAN

geboren
in Voorschoten (1952)
opleiding
Geologie aan de Vrije
Universiteit, doctoraal
en promotie behaald
aan de Universiteit
Utrecht, van 1991 tot
2003 hoogleraar in
Nijmegen

samenleving leven, geografie en regionalisatie een steeds belangrijkere rol in het onderwijsstelsel spelen. Hij spreekt over het belang van kennishubs, grootstedelijke gebieden waarin universiteiten nauw met elkaar samenwerken en de kwaliteit gezamenlijk omhoog stuwen. Van der Zwaan voorziet London en omgeving als de belangrijkste Europese kennishub ("al moet de brexit in de gaten gehouden worden"). Maar de Randstad kan, al dan niet samen met Vlaamse universiteiten, wellicht uitgroeien tot de tweede hub van Europa.

Haalt de universiteit 2040? rept niet over de Radboud Universiteit. Is het voor Nijmegen aanhaken of afhaken?

"De kaarten liggen nog op tafel. Het is niet te laat voor Nijmegen, maar ik zie een regionale samenwerking op kleine schaal ontstaan tussen de Zuid-Hollandse universiteiten (Leiden, Rotterdam, Delft), tussen de twee Amsterdamse universiteiten en tussen Utrecht, Eindhoven en Wageningen. Die drie blokken vormen de componenten van de Randstad-hub. Voor Nijmegen ligt een samenwerking met de regio Utrecht en Eindhoven voor de hand – zodat een driehoek ontstaat. Maar dat vergt veel inspanning, en het is moeilijk om fysieke afstanden te overbruggen. Nijmegen zou óók de andere kant op kunnen kijken: naar Twente en Münster."

Maar Nijmegen valt geografisch buiten de Randstad, en dus de kennishub. Uw pleidooi voor een gedifferentieerd systeem klinkt in die zin bedreigend voor de Radboud Universiteit: rest ons 'slechts' een rol als onderwijs-universiteit?

"Net als voor iedere universiteit, zit er potentieel ook voor Nijmegen een bedreiging in deze ontwikkeling. Een oplossing is dat universiteiten complementair worden. De een richt zich op deze specialiteit, de ander op die. De Universiteit Utrecht en de Radboud Universiteit zijn al grotendeels complementair: onze bètafaculteiten en geesteswetenschappen zijn heel verschillend. Dit soort complementariteit zou je kunnen benutten door samen te werken. Maar dat gaat moeizaam – universiteiten in Nederland hebben daarin weinig stappen gezet."

Kijk, zoals het nu gaat, kan het niet langer. Het is de vraag of Nederland dertien brede universiteiten kan blijven betalen zonder dat er één in de top tien van de wereld staat. De universiteit is een briljante omgeving, met nog steeds veel vrijheid. En wetenschap is nu eenmaal hard werken: bloed, zweet en tranen."

Maar ik zeg ook: op de steeds verder uitdijende universiteit, met steeds minder geld per student en dus een hogere werkdruk voor medewerkers, is de lucht er wel een keer uit – we kunnen niet nóg meer vragen van onze wetenschappers." *

'OVER EEN ARM DOE JE DRIE MAANDEN'

Lucas Boer (30) kreeg het advies om timmerman of elektricien te worden. Nu is hij conservator van het Museum voor Anatomie en Pathologie, prepareert hij lichaamsdelen en werkt hij aan zijn promotie-onderzoek. Zijn fascinatie voor dode dingen werd niet altijd begrepen.

Tekst: Annemarie Haverkamp / Foto's: Duncan de Fey

A

"Al op de basisschool zat ik het liefst in de struiken dode vogeltjes uit te pluizen.

Ik keek hoe de beestjes in elkaar zaten.

We gingen eens een dagje naar de kinderboerderij, daar kwamen de leraren erachter dat ik een mesje bij me had.

Het werd een heel drama – ouders erbij enzo. Maar ik had dat zakmesje gewoon meegenomen omdat ik dacht 'daar liggen vast uilenballen die ik kan ontleden'. Er was weer-

stand tegen mijn interesse voor dode dingen. Het is natuurlijk makkelijker om een kind te begrijpen dat gek is op voetbal. Ik paste blijkbaar niet in de hokjes en daarom kreeg ik het advies 'praktijkschool', ik moest timmerman of elektricien worden. Mijn moeder heeft dat tegengehouden, toen mocht ik gelukkig naar de mavo in Oss.

Ik was een jaar of dertien toen ik in mijn rugzak een dode poes mee naar huis nam. Gevonden in een weiland, hij was nog vers. Mijn ouders zaten er niet op te wachten, maar ik werd vrij open opgevoed en ze lieten me begaan. De poes heb ik ontleed en uitgekookt. Het werkt net als bij

'SOMMIGE KINDEREN ZIJN VIERHONDERD JAAR OUD'

iets te maken waar de toeschouwer door gefascineerd raakt. Dan pas zijn mensen bereid ernaar te kijken en kan het ze nieuwe inzichten geven.

In wezen doe ik nu niets anders dan vroeger, alleen dan met mensen. Na de mavo ging ik verder op het middelbaar laboratoriumonderwijs, dat stond het dichtst bij mijn interesse voor biologie en de natuur. Toen door naar het hoger laboratoriumonderwijs. In mijn laatste jaar schreef ik een brief aan Museum voor Anatomie en Pathologie van het Radboudumc: 'Kan ik iets doen bij jullie?' Ik had foto's meegestuurd van mijn skeletten en kon meteen aan de slag als preparateur. Op mijn eerste werkdag mocht ik aansluiten bij een cursus waarin geneeskundestudenten leren prepareren. 'Dit wordt jouw eerste ervaring met snijden in een menselijk lichaam', zei de toenmalig conservator. Voor mij maakte het weinig verschil. Ik zag dit ook gewoon als een lichaam, maar dan van een mens. In mijn hoofd heb ik er vrij snel een object van gemaakt. Een lichaam is ooit iemand geweest, maar de geest is weg. Ik zie dat echt los van een persoon met een uniek karakter en eigen ervaringen. Dat moet ook, anders kun je dit werk niet doen. Het preparaat dat ik op die cursus maakte was van het lieskanaal van een vrouw, ik won er een prijs mee voor 'mooiste preparaat'."

Kleine schaatjes

"Het anatomisch museum dient een onderwijskundig doel, hier kunnen studenten zien hoe het menselijk lichaam in elkaar zit en wat er fout kan gaan. We geven ook snijzaalonderwijs, daarvoor worden lichamen gebruikt die ter beschikking zijn gesteld aan de wetenschap. Per jaar krijgen we zo'n honderd lichamen binnen op de afdeling anatomie. Ik prepareer alleen lichaamsdelen om tentoon te stellen in het museum, om onze collectie aan te vullen. We maken nooit iets voor de lol, alleen maar als daar vanuit onderwijs behoefte aan is. Maar we laten het wel op zo'n manier zien dat het ook voor gewone museumbezoekers fraai is om naar te kijken. Over museumpreparaten ben ik eigenlijk nooit tevreden. Een mooi preparaat maken is veel moeilijker dan een mooi skelet maken. Over een arm doe je drie maanden. Je moet echt elk vliesje verwijderen, omdat flintertjes in

een kip: als je hem maar lang genoeg laat koken, valt hij vanzelf uit elkaar. Dan heb je een puzzel van losse botjes. Zo heb ik mezelf leren skeletteren, al wist ik toen nog niet dat dit niet de methode was om een skelet perfect schoon te krijgen. Inmiddels heb ik honderden dieren geskeletteerd: vogels, leeuwen, zeehonden, noem maar op. Vrijwel altijd komen ze uit dierentuinen of van particulieren, en daar gaan ze in de meeste gevallen in geskeletteerde toestand ook weer naar terug. Een natuurlijke houding is ontzettend belangrijk: het moet lijken of ze net zijn weggelopen. Waar het mij om gaat is om van een dood dier

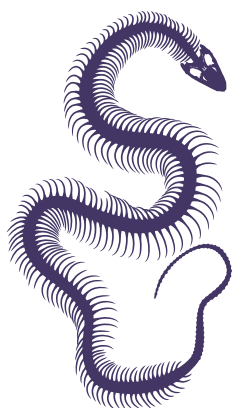
de formaline gaan zwemmen en dat leidt enorm af van het preparaat. Een rafeltje ziet er al snel vies uit. We gebruiken hele kleine schaartjes en mesjes om het perfect te krijgen.

Ik moet altijd een uitdaging hebben. Sinds drie jaar ben ik conservator van het museum en volgend jaar hoop ik te promoveren. Dat is lastig als niet-academicus, iemand moet je de kans geven. Gelukkig zag hoogleraar Dirk Ruiter iets in mij en kreeg ik deze kans in het Radboudumc. Dirk is nu mijn promotor. Mijn onderzoek bestaat uit het in kaart brengen van de teratologische collecties in Nederland. Het Griekse woord τέρας (*teras*) betekent wonder of monster, het heeft een dubbele maar ook negatieve connotatie. Bedoeld worden kinderen met aangeboren aandoeningen. Ze staan op sterk water in verschillende anatomische musea. Het gekke is dat eigenlijk vrij weinig mensen er iets mee doen. De kinderen zijn ooit verzameld omdat een

'DOOR MIJN WERK BEN IK ME ERVAN BEWUST DAT HET HEEL SNEL AFGELOPEN KAN ZIJN'

medicus ze zo uniek vond dat hij ze wilde bewaren. Vaak zijn ze niet meer dan een soort rariteitenkabinet. Mensen kijken er vol afgrijzen naar, of er wordt ongemakkelijk gegniffeld. Ik zag dat ook in ons museum en vond het verschrikkelijk. Onze collectie bestaat uit 72 kinderen, ze zijn verzameld tussen 1950 en 1980. Je moet je bedenken dat het een heel andere tijd was: de kinderen kwamen dood ter wereld of overleden direct na de geboorte en werden meestal snel bij hun moeders weggehaald. Er rustte een taboe op. Het is niet eens zeker of alle ouders toestemming hebben verleend voor museumgebruik – nu zou dat absoluut niet meer kunnen. Toch hebben we ervoor gekozen de kinderen te laten zien. Baby's met zulke ernstige aandoeningen worden tegenwoordig nauwelijks nog geboren, omdat de prenatale screening vele malen beter is geworden.

BIO LUCAS BOER

geboren
in Oss (1988)
opleiding
middelbaar labo-
ratoriumonderwijs,
hoger laboratorium
en nu promovendus
bij pathologische
anatomie

De medische waarde van zo'n collectie is onschatbaar. Alleen in de oude verzamelingen kun je zien hoe een aangeboren aandoening er in het echt, en in een laat stadium, uitziet. Toen het museum in oktober vijftig jaar bestond, hebben we een tentoonstelling rond deze collectie ingericht. We hebben de 35 meest interessante preparaten uitgezocht en ze in nieuwe bakken geplaatst, de oude formaline vervangen. Van de meeste kinderen weten we niet eens hoe ze heten of in welk jaar ze geboren zijn. Door ze op een mooie manier te laten zien, hoop ik ze hun waardigheid terug te geven. Alle preparaten zijn voorzien van informatie, zo wil ik het schrik-effect bij bezoekers wegnemen. Geneeskundestudenten en jonge artsen vraag ik in het museum naar de kinderen te kijken en op te noemen wat ze zien. Welke diagnose zouden zij stellen? Daarna toon ik MRI-scans. Vaak is daar nog zo veel meer op te zien."

Siamese tweelingen

"Voor mijn promotieonderzoek probeer ik zo veel mogelijk kinderen uit de Nederlandse teratologische collecties in kaart te brengen. We kunnen helaas niet alle preparaten scannen, want sommige musea hechten veel waarde aan de originele behuizing en het originele label. Dan kun je niet zeggen 'ik haal het preparaat er even uit'. Sommige zijn vierhonderd jaar oud. Wat ik hoop is dat we door grondige studie, ook van nieuwe scans, patronen gaan vinden. Dat we kunnen zien waar een afwijking is ontstaan. Je moet dan echt terug naar de embryonale fase. Momenteel zijn we bezig met het onderzoeken van Siamese tweelingen. Over het ontstaan daarvan bestaat een theorie die telkens wordt herhaald, alle wetenschappers praten elkaar na. Ik denk dat het anders zit en probeer door het betrekken van andere vakgebieden zoals de experimentele ontwikkelingsbiologie mijn visie uit te werken. Nieuwe ideeën lanceren, vragen stellen, daar gaat het om. En dan hopen op nieuwe inzichten.

Laatst hoorde ik iemand het woord 'morbide' gebruiken in relatie tot mijn onderzoek. Voor mij is het totaal anders. Anatomie is relatief simpel: er zijn wel verschillen tussen mensen, maar de meeste lichamen zitten hetzelfde in elkaar. Aangeboren afwijkingen zijn ongrijpbaar, de fascinatie zit 'm voor mij in de complexiteit van de vraagstukken. Hoe kán dit nou? Mijn vriendin is arts, we bespreken dagelijks aan de eettafel wat we hebben gezien. Zij wil klinisch geneticus worden, we zitten in dezelfde hoek.

Ik ben niet bang voor de dood, maar door mijn werk ben ik me er wel erg van bewust dat het heel snel afgelopen kan zijn. Iemand overlijdt en 24 uur later is het lichaam bij anatomie. De dood zie ik als het einde. Het vlammetje gaat uit en dat is het. Soms ben ik alleen op de snijzaal, omringd door lichamen – het komt voor dat ze pas net zijn overleden. Als er iets is na de dood, zou ik dat toch hebben gemerkt?" *

COLUMN

Lucy's law

Lucienne van der Geld is docent notarieel recht en juridisch directeur van Netwerk Notarissen.

Sociaal

Op YouTube kun je naar een studerende Heleen kijken via het kanaal *Study with me*. Linksboven in beeld staat een timer. Ze slaat een bladzijde om. Dat doorbreekt de stilte. Heleen heeft rode druiven in een supermarktverpakking (500 gram) voor zich staan. Ze moet volgens de timer nog 32 minuten. Zou ze die druiven nog opeten? Ze maakt veel aantekeningen. Voor haar liggen maar liefst veertien pennen in verschillende kleuren. Want sommige van Heleens studiesessies duren enorm lang.

Kennelijk werkt het stimulerend voor andere studenten. Die zetten Heleen 'aan' als ze gaan studeren, zodat ze niet het gevoel hebben dat ze in hun eentje zitten te blokken. Die studenten zijn hopelijk minder afgeleid dan ik ... Heleen is trouwens niet de enige met wie je online kunt studeren. Er zijn meerdere studeer-mee-kanalen op YouTube. Sommige live, andere niet.

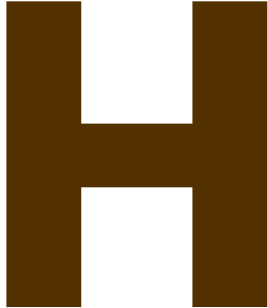
Ik begrijp het fenomeen, maar ik begrijp het ook niet. Als je 's nachts effe door moet trekken, is het fijn om te weten dat je niet alleen bent. Overdag kun je echter naar de UB. Daar zie je honderden Heleens net als jij ploeteren. Dus waarom een Heleen volgen via YouTube? Misschien is het net als online college kijken. Dat begrijp ik ook niet helemaal (voor de voltijdstudent). Als je een badhairday hebt, skip je een keer college en kijk je online. Maar je hebt toch niet elke dag *bad hair*? (Tip: anders moet je een andere kapper zoeken.) Het zit 'm ook niet in de snackbehoefte tijdens college. Zo extreem als de kaasblok-etende student die viral ging maakte ik niet mee, maar een student in mijn college voelde geen enkele belemmering een rode paprika te eten om negen uur 's ochtends. Het zal mijn Brabantse afkomst wel zijn. Dan zie je alles als een sociaal gebeuren, zoek je gezelligheid en klets je graag met anderen. Je zit gewoon in college en in de UB en dan zie je: ik studeer niet alleen. Niks nieuws dus op YouTube: het is er al – kom eens kijken op de campus! – en je betaalt er zelfs voor. Ook als je niet komt.

CHARLOTTE BLAAK IS EEN ANTIFEMINIST

In vrouwenquota gelooft Charlotte Blak niet en ze is tegen het gebruik van het woord onderdrukking. Vox-medewerker en feminist Jozien Wijkhuijs ging in gesprek met de filosofiestudent. 'Waarom draag je een T-shirt met de tekst *Feminism is Cancer*?'

Tekst: Jozien Wijkhuijs / Foto's: Erik van 't Hullenaar

Het verbaast me dat Charlotte Blaak (21) en ik het al in de eerste minuten van ons gesprek over iets eens zijn. Namelijk over de stelling 'feminisme is hip'. Waar ik daar echter het nut van inzie, me onderdompel in activistische Netflix-series en onderweg naar Blaaks studentenhuys in Arnhem een feministische podcast op mijn oren heb, is haar kijk op de trend heel anders. De jonge filosofiestudent is namelijk antifeminist.

In korte tijd ben ik Blaak twee keer tegengekomen in de landelijke media. De eerste keer met een bijrol in een artikel over haar vriend Jesper Jansen, eveneens antifeminist, in *Volkskrant Magazine*, waar Charlottes handen op de foto zijn Bretels rechtegetrokken. De foto stond onder de veelzeggende kop 'De boze witte man wil zijn mannelijkheid terug' en het artikel eindigde met het citaat 'Mijn vriendin kan niet wachten om lunchpakketjes voor de kinderen te maken en ze naar voetbal te brengen.' Daarnaast verscheen ze in de documentaire *Trollen, Trump en Thierry*, van het actualiteitenprogramma *Tegenlicht*.

Die laatste vond ze netjes gemaakt, vertelt ze nu, terwijl ze met een kop koffie op het voeteneind van haar bed zit. "Ook al was er veel uitgeknipt, wat overbleef was goed." Bij het artikel in *Volkskrant Magazine* heeft ze meer bedenkingen. "Het is echt niet zo dat ik later helemaal niets buitenshuis ga doen", zegt ze, een beetje op haar hoede. "Dan zou ik me kapot vervelen. Ik wil een paar dagen werken, maar me verder vooral thuis nuttig maken. Ik wil ook veel kinderen."

In *Trollen, Trump en Thierry* kijkt Blaak lachend de camera in. 'Lavendelkinderen', staat er onder in beeld, naar de naam van de Facebookgroep vol politieke memes die Blaak mede beheert. Lavendel, ja. Naar het zakje potpourri waar Thierry Baudet in een berucht VPRO-filmpje zo vol overgave aan ruikt. In de documentaire zit Charlotte temidden van haar eveneens breed grijnzende vriend Jesper en een andere vriend, Samuel. Ze spreken over linkse

mensen, 'linkiewinkies', en stellen dat mensen 'op rechts' meer hebben om grapjes over te maken. "Ik vind het wel grappig dat we voor die documentaire werden gevraagd. Lavendelkinderen heeft nog geen tweehonderd leden. Het stelt allemaal niets voor. Maar ik heb iets te vertellen en wil dat mensen het horen."

Het artikel ging over de crisis van de jonge witte man, de documentaire over internetrollen, memes en de opkomst van rechts. Hoe kom jij in korte tijd in beide terecht?

"In die *Tegenlicht*-docu zie je dat veel mensen aan de rechterkant van het politieke spectrum zich niet afvragen of iets iemand kwetst of niet. Ik denk dat dat komt doordat we op rechts niet bezig zijn met slachtofferdenken. Er heerst geen idee van een klassenstrijd met slachtoffers. Daarom halen we iedereen op dezelfde manier door de mangel. Dat is de meme-kant. Kritisch zijn over feminisme past daarbij. Waar had je trouwens gezien dat ik mezelf antifeminist noem?"

Op Facebook. Je schreef 'voor een antifeminist draag ik best veel tuinbroeken'.

Lachend: "Oh, dat kan goed kloppen."

Je vindt het dus prima dat ik je zo noem?

"Ja, de term antifeminisme dekt de lading wel. Ik zou mezelf in een gesprek alleen niet snel zo noemen, want ik wil niet activistisch klinken. Activisme vind ik irritant."

En daar zit je dan, tegenover iemand die zich identificeert als activistisch feminist. Wat is precies je probleem met feminisme?

"Het gaat mij vooral om het klassendenken. Volgens feministen heb je de onderdrukkende klasse, de man, en de onderdrukte klasse, de vrouw. Ik ben het niet eens met het woord onderdrukking. De feministische visie is dat mannen daders zijn en vrouwen slachtoffers. En dat klopt in mijn ogen niet. Ik vind dat ook interessant in de #metoo-discussie. Als een vrouw zegt 'deze man heeft mij dit en dit aangedaan', dan gaan we er altijd in mee. Ook al is het niet wat er hoort te gebeuren binnen het rechtssysteem. Maar tegelijk zie je bij Jelle Brandt Cortius, die ook met zo'n claim komt, dat we ineens wel heel genuanceerd kunnen denken van 'misschien is het niet waar, er zit ook een andere kant aan het verhaal'. Waarom zou dat bij vrouwen niet kunnen? Waarom zou een vrouw niet kunnen liegen over een aanranding of verkrachting?"

**'LOGISCH
DAT DE MAN
MEER WERKT
DAN DE
VROUW'**

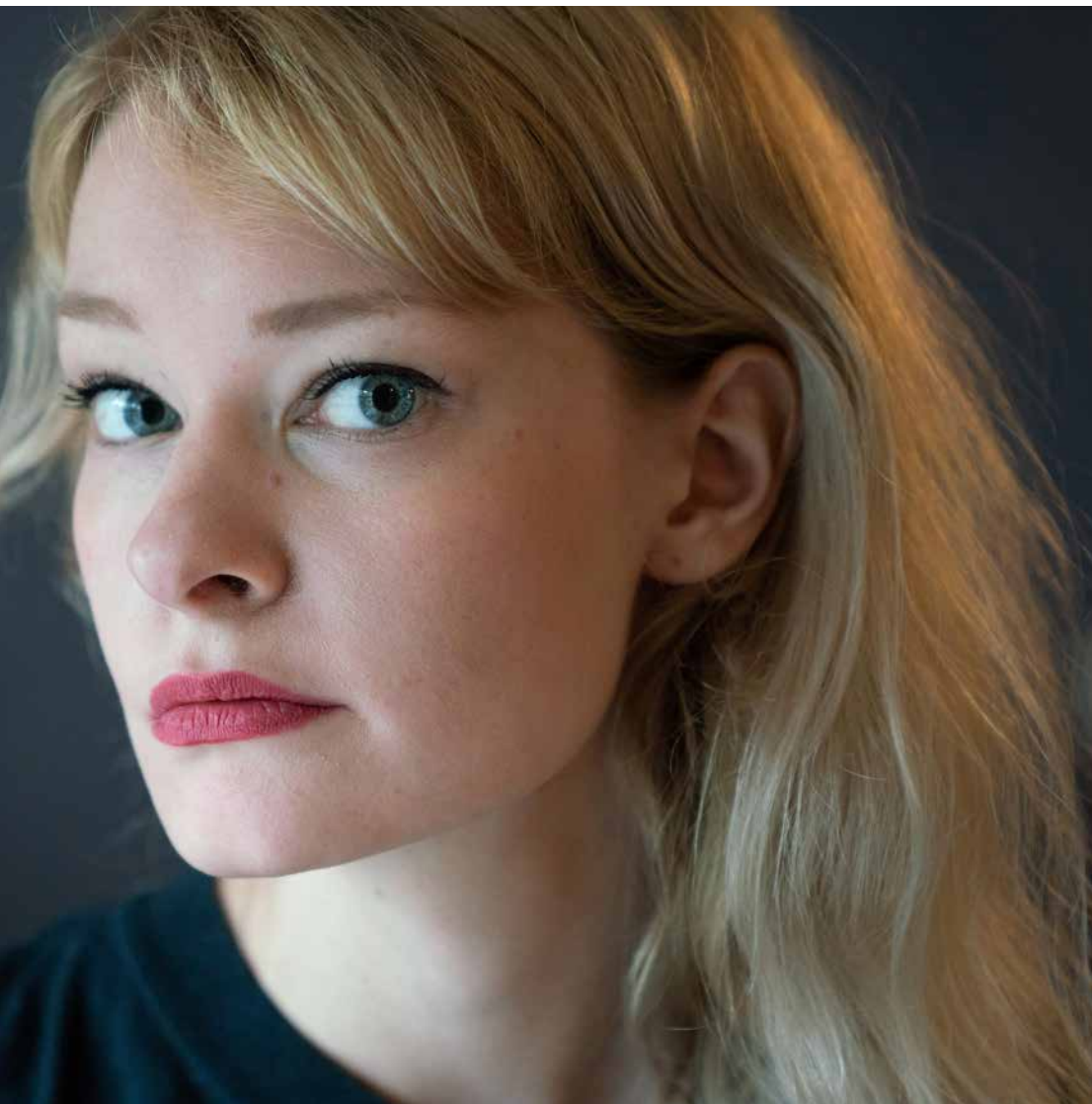
Je ziet door de geschiedenis heen wel veel ongelijkheid tussen mannen en vrouwen, maar ik denk dat dat op veel betere manieren te verklaren is dan 'dat was omdat mannen vrouwen wilden onderdrukken'."

Hoe dan?

"Ik zal een voorbeeld geven: volgend jaar hebben vrouwen honderd jaar stemrecht. Dat wordt dan gevierd, leuk, supercool, maar in 2017 hebben we niet gevierd dat mannen honderd jaar stemrecht hadden."

Algemeen stemrecht bedoel je. Daarvoor was politiek toch ook al het domein van de man?

"Ja, maar dat was niet simpelweg omdat ze mannen waren. We spreken hier over 1917 en 1919, Europa was in die tijd vol van politieke spanningen en oorlogsdreiging. Politiek ging toen vooral over de vraag 'in welke loopgraaf wil jij sterven?' Aangezien het vooral mannen waren die in die loopgraven omkwamen, vind ik het ook logisch dat mannen daarover beslisten."

Ik heb bovendien het idee dat de maatschappij er minder moeite mee heeft om mannen als kanonnenvoer te gebruiken dan vrouwen. We zijn als samenleving gynocentrisch.”

In de vierde klas van Blaaks middelbare school noemde een docente het onrechtvaardig dat mannen op de werkvloer veel vaker hogere functies vervullen dan vrouwen. Het werd de eerste keer dat Blaak zich hiertegen verzette. “Mijn eerste reactie was ‘maar als je goed bent, dan kom je daar toch gewoon terecht?’ Het idee van ‘er zijn oneerlijk veel mannen aan de top’ had ik al vaker gehoord, maar vanaf toen wist ik: ik denk hier anders over dan anderen. Ik heb sowieso een voorkeur voor ideeën die niet zo populair zijn. Misschien is dat puberaal, of een karakterding, dat weet ik niet.”

Hoe merk je dat je ideeën niet zo populair zijn?
“Ik houd heel erg van debatteren om het debatteren. Gewoon een beetje dingen roepen en dan worden mensen daar boos om, zo test ik

meningen uit. Het idee dat de hoeveelheid mannen aan de top gewoon eerlijk is, probeerde ik eerst ook uit. Maar toen dacht ik: eigenlijk klopt dit best wel. Daar ben ik een beetje in blijven hangen.”

Je probeert op Facebook veel controversiële ideeën uit. Als je zo tegenover me zit, zie ik een gematigde vrouw die ik best goed kan begrijpen. Van tevoren was ik daar niet zo zeker van. In een foto op Facebook draag je een T-shirt met daarop de tekst Feminism is Cancer. Waarom zo’n shirt?
“Dat soort uitspraken vind ik interessant omdat ze reacties uitlokken. Het is vooral grappig, prikkelend en zelfs stekend bedoeld. Aan de reacties zie je hoeveel waarde mensen toekennen aan termen als feminisme. Ik ben ergens tegenaan aan het schoppen en blijktbaar is dat een heilig huisje.”

Maar je zou het niet dragen als je het er mee oneens was toch?
“Nee, ik ben het er niet mee oneens, maar ik

zou het niet zeggen in een gesprek, als ik ergens naartoe wil werken. Dat is misschien het verschil tussen mij in het echt en mij op internet. Ik ben op internet niet op zoek naar een gesprek, terwijl ik dat in het echt wel ben. Horen wat iemand te zeggen heeft, wat er anders is aan de mening van degene met wie ik praat.”

Als je op Facebook schrijft ‘een man verdient geld, een vrouw maakt waardevol. Het is zo simpel allemaal’, hoeveel waarheid zit daar dan achter?

“Die post ging uit van het idee ‘een man verdient veel geld, een vrouw zet dat om in eten en een thuis en zorg voor de kinderen’. Ik denk dat dat in de kern zo is. Het is voor mij best logisch dat de man meer werkt dan de vrouw. Je kunt tegenwoordig niet meer verwachten dat de vrouw helemaal niet werkt, dat is niet te betalen, ik denk dat vrouwen dat ook terecht supersaai zouden vinden. Maar dat de man meer werkt vind ik geen gek idee. De vrouw heeft er minder last van om minder te werken.”

Hoe komt dat, denk je?

“Ik denk dat dat komt door baarmoedernijd. Vrouwen kunnen altijd creëren, zij kunnen een kind op de wereld zetten. Mannen moeten zich op een andere manier bewijzen. Ze hebben dan ook een grotere drijfveer om zich in te zetten voor de samenleving, een bedrijf, hun gezin ...”

Er wordt op de deur geklopt en vriend Jesper komt binnen. “Ik kom even controleren of je geen belastende dingen over mij zegt,” grapt hij, “want zo zijn wij als stel, hè?” Als Jesper vertrokken is naar zijn eigen kamer, vertelt Blaak dat een meisje pasgeleden, op de Radboud Universiteit, uit het niets een biertje in zijn gezicht gooide. “Ik vond het wel grappig dat zij zich vervolgens verschuilde achter haar vriend. Zelf heb ik zelden zulke heftige reacties gehad in het echt. Misschien toch omdat ik een meisje ben.”

Ooit kwam ze zelf op internet op een racist wall of shame terecht, nadat ze een foto deelde van een concentratiekamp waarbij stond ‘het begon niet met kampen, maar met haat en intolerantie’. “Ik schreef daar weer bij ‘bedoel je met ‘haat en intolerantie’ islamitisch gemotiveerd antisemitisme en homohaat?’ Toen zou ik een racist zijn. Maar ik had het over religie, niet over ras. Natuurlijk ben ik er niet blij mee dat ik op een racist wall of shame sta, een toekomstige werkgever ziet dat ook.”

Als ze iets sterk antifeministisch post, moet ze soms over haar eigen weezin heen stappen, zegt ze. "Het is best prettig om te geloven 'jij bent vrouw, je bent zielig, je wordt achtergesteld'. Want dan is alles wat je presteert meer waard. Maar misschien is dat niet waar en hangt het af van onze eigen prestaties. Dat legt meer druk op ons."

Maar volgens die theorie betekent het gebrek aan vrouwen aan de top, bijvoorbeeld van de universiteit, simpelweg dat vrouwen de kwaliteit niet leveren.

"Ja, dat denk ik vaak wel."

Op de Radboud Universiteit zijn allerlei programma's om vrouwen naar de top te helpen. Onlangs zei professor Marieke van den Brink nog in Vox dat dit gebrek komt door onbewuste vooroordelen; volgens jou is dat niet waar?

"De Radboud Universiteit zegt bij haar selectiebeleid 'we hebben twee kandidaten van gelijke waarde – dan gaan we voor de vrouw'. Want: diversiteit. Maar dan gaat het dus niet om kwaliteit, maar alleen om wat er in je broek zit. Dat lijkt mij een beetje een raar criterium."

Even voor de duidelijkheid: jij denkt dus dat je in een groep van honderd mannen meer geschikte hoogleraarkandidaten vindt dan in een groep van honderd vrouwen?

"Ja."

Waarom?

"Omdat ik denk dat mannen bereid zijn om verder te gaan. Vanwege die behoefte om zich te bewijzen, die drijfveer. Mannen hebben minder moeite met een negentig-urige werkweek, vrouwen hebben sneller burn-outklachten. Ik denk gewoon dat mannen er meer geschikt voor zijn. Dat betekent niet dat mannen per se slimmer zijn of harder kunnen werken, maar het pakketje eigenschappen dat nodig is om zo'n topfunctie te bekleden, vind je bij mannen."

BIO CHARLOTTE BLAAK

geboren
in Borne, 1996
opleiding
Filosofie,
sinds 2016

Hoe zou jij het ideale bestuur van de universiteit zien?

"Ik denk niet dat er per se iets mis is met een voornamelijk mannelijk bestuur, ik vind het ook prima als er wel vrouwen in zitten. Maar ik geloof niet in quota, ik denk gewoon dat iedereen op de plek komt die hij of zij verdient."

Dus eigenlijk zeg je 'harder werken'?

"Ja, of anders werken misschien."

Hoe dan?

"Vrouwen maken gevoelsmatig langere dagen, want zij kunnen hun werk zodra ze thuis zijn moeilijker loslaten. Er is meer emotie mee gemoeid, dus is het niet gek dat wanneer een man en een vrouw evenveel werken op een kantoor, de laatste eerder vermoeid is. Gewoon omdat ze anders met werktijden en het werk omgaat. Als je een van de vrouwen bent die daar geen last van hebben, nou prima. Dan kom je ook gemakkelijk in de positie die je wilt hebben. Ik denk dat quota niets toevoegen. Als je vindt dat vrouwen ondergerepresenteerd zijn omdat mannen bepaalde vooroordelen jegens hen hebben, ga je er nooit op uitkomen dat het misschien gewoon eerlijk is zoals het nu gaat."

Nijmegen staat bekend als Havana aan de Waal, de Radboud Universiteit houdt zich sterk bezig met programma's om vrouwen in de wetenschap te ondersteunen ... Hoe is het voor jou om hier te studeren?

Lachend: "Wat chill is aan linkse mensen is dat ze veel betere kroegen hebben. Ze zijn creatiever en ze maken vaker muziek, dus er zijn leukere uitgaansgelegenheden. Ik wist dat Nijmegen links was toen ik er ging studeren. Het is hetzelfde als je *De Telegraaf* leest, dan houd je er ook rekening mee dat het een rechtse krant is. Ik merk wel eens dat linkse theorieën eerder voor waar worden aangenomen aan de universiteit. Als het gaat over de loonkloof ofzo, terwijl die niet bestaat. Maar veel last heb ik er niet van, zeker bij filosofie niet. Daar kan ik met de meeste mensen gewoon een goede discussie voeren." *

ADVERTENTIE

Radboud **in'to** Languages
opent nieuwe werelden

**Summer
Boost Camp**

EENDAAGSE TRAININGEN ENGELS 27, 28 EN 29 AUGUSTUS

Pronunciation Boost | Presentation Boost | Meetings in English |
Emailing in English | The Power of Words | Storytelling | Grammar Boost |

www.into.nl

WWW.RADBOUDNET.NL/MEDEZEGGENSCHAP
WWW.NUMEDEZEGGENSCHAP.NL

PUNT!

NIEUWS UIT DE OR EN DE USR

USR

Hallo studerend Nijmegen!

Inmiddels zijn we alweer aangekomen bij de allerlaatste weekjes van het tweede semester. Na de zomer zullen wij het stokje overdragen aan onze opvolgers. Dit betekent dat de huidige USR ook toe is gekomen aan zijn allerlaatste PUNT! in Vox. Een mooie kans om terug te kijken op wat er het afgelopen jaar allemaal is gebeurd. De USR heeft zich dit studiejaar beziggehouden met de Acceptabel Use Policy. Met dit document gaan studenten akkoord zodra ze gebruik maken van internet en computers op de Radboud Universiteit. Dit onderwerp hing samen met de nieuwe Europese privacywetgeving die afgelopen mei van kracht werd voor alle organisaties, bedrijven en verenigingen. We hebben een lezing georganiseerd over deze lastige kwestie, zodat studentenorganisaties antwoord kregen op hun vragen. Een van de meest geanticipeerde veranderingen van het afgelopen jaar was natuurlijk onze verhuizing naar de nieuwe USR-Kamer. Vanwege de sloop van de Thomas van Aquinostraat zijn wij nu te

vinden in TvA 1. Vanuit ons nieuwe hoofdkantoor hebben we verder gewerkt aan onderwerpen als de regeling FONDS en het studentenstatuut. Over FONDS heb je al veel kunnen lezen: dit zijn de regels die bepalen wanneer je als student compensatie ontvangt voor studievertraging die je hebt opgelopen door bijvoorbeeld bestuurswerk of mantelzorg. De nieuwe regeling FONDS is flexibeler en meer gericht op maatwerk. Het studentenstatuut stelt de rechten en plichten vast die jij als student tegenover de universiteit hebt en die de universiteit tegenover jou heeft. Hiervan komt een handzaam overzicht op de website, zodat je als student altijd weet waar je aan toe bent.

Ook op het gebied van duurzaamheid zijn stappen gezet. Dit jaar is Radboud Green Office geopend: het aanspreekpunt op de universiteit wat betreft duurzaamheid. Studenten en medewerkers kunnen hier terecht met allerlei groene vragen en initiatieven. Daarnaast zijn we bezig geweest

met het opstellen van een duurzaamheidsconvenant. Dit document kunnen studentenorganisaties tekenen om samen met de universiteit stappen te zetten naar een groenere en duurzamere campus.

Vanaf het nieuwe studiejaar houden onze opvolgers jullie in deze zelfde PUNT! op de hoogte van wat zij uitvoeren. Voor nu, een fijne vakantie toegewenst!

FOTO: MARJOLEIN VAN DIEËN

Thijs Sietsma is de kersverse coördinator van het Radboud Green Office

24 UUR IN HET WIEL VAN GOSSE VAN DER MEER

Gosse van der Meer (22) is topsporter, Fries, student, globetrotter en cartograaf in spe. Betaald worden voor het fietsen noemt hij 'mooie flikkerij'.

Een dag in het spoor van de veldrijder met de snor. 'In mijn hangmatje luister ik vaak colleges terug. Mooi hoor!'

Tekst: Ken Lambeets / Foto's: Erik van 't Hullenaar

07.45 UUR

Een half jaar geleden ruilde Gosse van der Meer (22) een gemeubileerde anti-kraakwoning in Groesbeek in voor een ruim appartement in Kranenburg, vlak over de Duitse grens. Nog voor acht uur bel ik aan. “Goeiemorgen! Heb je al ontbeten? Wil je koffie?”

Terwijl Gosse twee boterhammen en een grote kom boekweitmuesli naar binnen werkt, rusten zijn magere, gespierde benen op een bureaustoel. De Fries vertelt driftig, met veel enthousiasme, over zijn jeugd. “Bij helder weer kon ik uit mijn slaapkamerraam de gloed van de vuurtoren van Ameland zien. Als kleine jongetjes speelden we vaak soldaatje in de weilanden. We gooiden met koeien-vlaaien naar elkaar. Mooi was dat!”

Voor teamsporten was de kleine Gosse te fanatiek. Altijd weer die tranen als hij verloor. Op een mooie dag kreeg hij een oude racefiets van zijn oom. “Na een paar wedstrijden op de weg plaatste ik me als eerste junior van de club dat jaar voor het Nederlands kampioenschap.”

Door de airco is het lekker fris in de sportschool, waar op dit uur vooral oudere mensen rondlopen. Op de achtergrond speelt opzweepende muziek. ‘s Zomers komt Gosse hier twee keer per week, in de winter een keertje extra. “Als wielrenner werk je vooral aan je onderlichaam, maar het bovenlichaam moet ermee in balans zijn.”

Een uur lang loopt Gosse van toestel naar toestel. Met zijn benen duwt hij gewichten naar boven, terwijl hij op een halve bol staat draait hij een zware bal rond zijn lichaam, en met een loodzwaar kussen in de nek loopt hij als een struisvogel door de zaal. Tussendoor maakt hij goedgemutst praatjes met andere bezoekers van de sportschool.

10.45 UUR

Op zijn badslippers sloft Gosse vastberaden door de supermarkt in Groesbeek. De Fries gooit een blikje kokosmelk in zijn boodschappentas, voor zijn favoriete dessert. “Warm wat suiker in de pan op, giet daarbij sterk geconcentreerde kokosmelk en gooi er stukjes banaan in. Een proteïnebom, maar zo lekker! Ik leerde het kennen toen ik een wedstrijd in China reed.”

12.00 UUR

Gosse doet nog gauw wat roloefeningen, die zure benen helpen voorkomen.

Voor we eten, geeft hij een uitgebreide rondleiding door zijn sfeervolle appartement. “Overal waar ik kom, neem ik dingen mee. Minder dan vijf dingen in deze woonkamer heb ik zelf gekocht. Die lamp en kast komen van de kringloopwinkel, de bank en tafel kreeg ik van mijn maat en collega-veldrijder Joris Nieuwenhuis. Dit plaatje van Boeddha kocht ik in een tempel tijdens een reis door Mongolië, ik was er toch om te koersen. De hangmat en de gitaarhangers aan de muur heb ik zelf aangeschaft.”

Het pronkstuk van het appartement is een oude kaart van Europa, boven het bed in de slaapkamer. “Die heb ik zelf opgelapt”, lacht de cartograaf in spe.

Gosse is een globetrotter. In augustus rijdt hij in Australië vier crossen en een rittenkoers, daarna reist hij door naar China. “Maar ik ben er om te koersen, niet om vakantie te vieren. Vorig jaar was ik dus in Mongolië, daar moet je na zeven uur 's avonds de straat niet meer op, veel te gevaarlijk. Meestal ben je blij als je weer rustig thuis bent.”

12.50 UUR

Gosse stuurt een mailtje naar zijn bandensponsor met wat feedback over het product. Vorig jaar richtte de Fries zijn eigen wielploeg op, hijzelf is de enige renner. Daar komt heel wat administratie bij kijken. “Ik ben er al gauw vijf tot zes uur per week mee bezig.”

Tot vorig jaar reed de topsportstudent bij de Belgische wielploeg Tarteletto-Isorex. “Ik was de enige veldrijder in een ploeg waar alles om het wegwielrennen draaide.

‘JE HEBT TOCH GEEN MANAGER NODIG OM DRIE MAILTJES TE STUREN?’

Nog meer dan voor het wegwielrennen voelde Gosse iets voor veldrijden. En hij bleek aanleg te hebben om door de modder te ploeteren: “Binnen een week of zes, zeven won ik een cross op het hoogste niveau in Nederland. Van het een kwam het ander en op een gegeven moment werd ik betaald om te fietsen. Dat is mooie flikkerij.”

Tegenwoordig komt Gosse niet vaak meer in Friesland, behalve wanneer hij materiaal moet omwisselen in de opslagplaats van zijn ouders. “In Friesland kent iedereen me. In de winter komen de crossen iedere week op televisie en sta ik vaak in de krant. Mijn moeder is al aan haar vierde plakboek begonnen.”

09.30 UUR

In de Renault Kangoo van Gosse rijden we naar “de dikste sportschool in de buurt”. Gosse traint er al sinds hij in Groesbeek kwam wonen en beschikt er over alle faciliteiten.

In de auto vertelt hij over het afgelopen crossseizoen, dat grotendeels in rook opging. “In de wereldbekercross van Namen viel ik in de eerste ronde op een scherpe steen. Ik dacht dat er een steentje in mijn knie zat en begon er wat aan te prutsen, tot ik aan mijn knieschijf zat. Ze hebben zeventien hechtingen gezet.”

Bovendien was ik de enige renner die nog studeerde. Zij konden daar niet altijd rekening mee houden en dat maakte het soms lastig. Ik heb veel van mijn eigen kansen moeten opgeven om anderen te zien winnen. Dat is niet altijd even leuk als je er zelf gemiddeld 25 uur per week voor op de fiets zit.”

Gosse nam een stevig besluit: hij zou zijn eigen baas worden. Hij regelt al zijn materiaal zelf, stelt het wedstrijdprogramma op, boekt vliegtickets en hotels, onderhoudt contacten met de media. “Mijn startcontracten regel ik al heel mijn carrière zelf. Je hebt toch geen manager nodig om drie mailtjes te sturen?”

In de kelder onder zijn huis sleutelt Gosse aan zijn materiaal. Een fietsenmaker zou het niet sneller doen.

Zolang hij zijn vaste lasten kan betalen, gaat hij ermee door. “In de winter krijg ik wat start- en prijzengeld, in de profcriteriums rijd ik ook een zakcentje bij elkaar. In België kan ik geen crossen winnen, maar in Zwitserland, Engeland en Italië wel. Hetzelfde geldt voor mountainbikewedstrijden in Duitsland. Laat mij maar lekker in het bos rondrijden. En als ik een dagje geen zin heb, dan ga ik niet.”

Toch noemt Gosse zichzelf een competitiebeest. “Mijn grote doel is een cross winnen bij de profs. Misschien lukt het komende winter wel in Engeland, Zwitserland of Luxemburg.” En hij laat zich niet in de wielen rijden: “Je moet niet te lief zijn voor je concurrenten. Je mag nooit zelf beginnen, maar als iemand jou duwt, moet je twee keer zo hard terugduwen. Dat is het eerste wat mijn trainer me leerde. Zelf houd ik het graag sportief, maar ik laat zeker niet over mij heen lopen. Op dit niveau wordt dat meteen afgestraft.”

Een paar weken geleden maakte Gosse een fietstocht langs al zijn sponsors uit de wielwereld in Italië en Zwitserland. “Ik ben bij iedereen langs geweest om te kijken wat we dit jaar gaan doen. Al mijn sponsors dragen mijn wielercarrière een warm hart toe, maar zij weten ook dat er na de sportieve carrière vaak weinig opties zijn voor renners. Daarom word ik enorm aangemoedigd om te studeren en krijg ik tegemoetkomingen in de kosten.”

14.00 UUR

Gosse scrollt nog even door foto's van een wedstrijd die een fotograaf hem opstuurde. Foto's waarop de sponsors goed in beeld zijn, stuurt hij naar hen door. De bedrijven gebruiken die beelden voor hun catalogi. “Zoals deze, waarop je goed mijn sokken ziet.”

Zelf hoeft hij niet herkenbaar op de foto te staan, de snor hoeft er niet eens op. “Ach, die snor. Het gevolg van een uit de hand gelopen weddenschap met collega-wielrenner Sieben Wouters: we spraken af ons net als Canadese ijshockeysers niet meer te scheren tot het einde van het seizoen. Omdat ik me blesseerde voor de laatste wedstrijd, heb ik de snor maar laten staan. Ondertussen zijn we twee jaar verder. Ik trek me bijzonder weinig aan van wat mensen van me denken.”

14.30 UUR

Over vier dagen rijdt Gosse een mountainbikewedstrijd in het Duitse Emmelshausen, in de buurt van Koblenz. Thuis in de kelder sleutelt hij nog even aan zijn mountainbike. In een halfuur poetst hij de fiets, maakt hij de wielen in orde en zet hij er een nieuwe ketting op. Een fietsenmaker zou het niet sneller doen. “Ik ben helemaal gek van materiaal, ik kan er uren over praten.”

15.15 UUR

Op de bank kijken we een stukje van de Giro. Gosse bekent dat hij in totaal nog geen halfuur van de wedstrijd

heeft gezien. “Eigenlijk boeien die wielervedstrijden me niet zo veel. Op de presentatie van mijn vorige sponsor in België stond iedereen rond één man te dralen. Ik dacht dat het een bekende zanger was, de Belgische Gordon of Gerard Joling of zo. Toen ik zachtjes aan iemand vroeg wie dat eigenlijk was, sloeg de sfeer meteen om. Het bleek ex-wielerkampioen Johan Museeuw te zijn; in Vlaanderen kan iedereen zijn erelijst opzeggen. Voor mij maakt dat hem niet specialer dan iemand anders.”

16.00 UUR

Tijd voor een kort trainingstochtje. We maken een dubbele lus van vijftig kilometer door het Reichswald richting Kleve. Voor Gosse is dit gewoon even losrijden, voor mij gaat het al erg snel. Gelukkig mag ik af en toe in het wiel van de fitte renner schuilen.

“Ik train vaak in Duitsland, het is er minder druk op de fietspaden”, vertelt hij. “Bovendien kan je er goedkoop lunchen. Meestal train ik alleen: vijf à zes uur brommeren, heerlijk. Onderweg kijk ik wat om me heen.”

De zon staat al laag wanneer Kranenburg opnieuw in zicht is. We fietsen een stukje over de Nederlands-Duitse grens. Rechts van ons ligt de het Reichswald, links de uitgestrekte, glooiende velden. “Tijdens de Tweede Wereldoorlog vond hier een groot offensief plaats”, vertelt mijn gids. “Ik ga vaak in het bos mountainbiken. Afgelopen winter stootte ik na een zware storm op een hekje: daaronder lag een Duitse bunker. Mooi, man!”

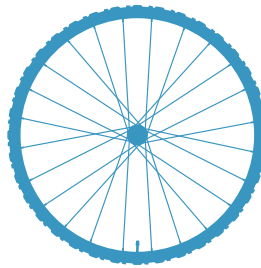
18.30 UUR

Na een verfrissende douche zet Gosse zich aan het koken. De pot schaft kip pilav met koude stukjes perzik. “Wil je nog een supertip? Een beetje ketjap in de rijst gieten. Smaakt hij beter van.”

Iedere avond staat Gosse alleen te koken. Een vriendin heeft hij niet. “Ik heb al veel aanbiedingen gehad, hoor”, lacht hij. “Vlaamse meisjes die rennersvrouw willen worden. Dat moet je niet hebben, dat hoort bij de Belgische wielergekte. Dan liever iemand die me tegensprekt. Maar waar kom je zo iemand tegen? Van een hele dag tinderen word ik ook niet warm of koud.”

Ondertussen is de student het gewend om zich in zijn eentje te vermaken. Af en toe gaat hij vissen aan het Wylerbergmeer, 's avonds speelt hij gitaar in het raamkozijn voor toevallige voorbijgangers. “Mijn grootste opoffering toen ik ging fietsen was stoppen met veel muziek maken. Mijn platenspeler en cassettedeck zijn de parels van mijn woonkamer. Ken je dit nummer? Het is van Vanderbuyst, drie gasten die tyfusgoed gitaar spelen.”

“Als je hier een week blijft, zou je merken dat ik in een enorme cocon leef. Het is soms kut om altijd alleen te zijn. Ik denk soms ook wel eens: fuck, wat doe ik hier? Ik kap ermee en ik ga iets anders doen. Maar dan kom ik er snel weer achter dat ik naast het fietsen ook niet zo veel heb.”

BIO GOSSE VAN DER MEER

geboren
in Surhuizum (1995)
opleiding
Vwo aan de Topsport
Talentschool Groningen
(destijds Werkman
College), nu Geografie,
planologie en
milieukunde (bachelor
bijna gehaald)

20.00 UUR

In de hangmat kijkt Gosse op de laptop een college terug. Nog drie vakken en een scriptie en hij heeft de bachelor Geografie, planologie en milieu op zak. Slechts één keer haalde de Fries een tentamen niet de eerste keer: het aller-eerste. “Ik dacht: hoe moeilijk kan het zijn? Nou, viel dat tegen!”

Sindsdien gaat het vlot. Sinds twee jaar is Gosse zelfs docent-assistent bij het vak mapping. Dit jaar gaf hij zijn eerste hoorcollege als gastdocent. “Ik kreeg mijn eigen koffiebeker om koffie te halen bij de docenten. Mooi hoor!”

Gosse noemt de Radboud Universiteit “op papier” erg topsport-minded, maar in de praktijk stuit hij vaak op problemen. “Ik kreeg ooit een mail van een docent die begon met de zin: ‘If you choose to travel the world, you have to face the consequences’. Ik heb een vak niet gehaald omdat ik één keer een groepswandeling in de stad heb gemist toen ik een wedstrijd in het buitenland reed, terwijl ik voor het tentamen en de schrijfopdrachten wel geslaagd was. Ik mocht de wandeling niet in mijn eentje inhalen. Maar als ik op televisie aan het koersen ben, wordt altijd vermeld dat ik aan de Radboud studeer. Gratis reclame voor de uni, maar ik moet alles zelf zien in te passen. Al worden de dingen sneller geregeld sinds ik enkele keren met de rector en de directeur van de Dienst Studenten-zaken heb gebeld.”

Gosse vindt het zonde dat de combinatie sport en studeren zo moeilijk is. Niet enkel in Nijmegen, maar in heel Nederland. “Je moet erg gedisciplineerd zijn en veel dingen zelf uitzoeken. Sinds een tijdje mag ik mijn examens ook in het Zwitserse Bern afleggen, op twintig minuutjes fietsen van het gastgezin dat ik daar gevonden heb. Het is goed dat dat kan, maar ik heb het wel allemaal zelf moeten uitzoeken. Ik kom voor mezelf op, maar dat doet lang niet iedereen. Daarom stoppen zo veel sporters met studeren, of studenten met topsport.”

Na zijn wielercarrière wil Gosse graag cartograaf worden. “Het lijkt me wel wat om een soort *digital nomad* te worden, zodat ik overal op de wereld kan werken, tot ik ooit ergens een vaste plek vind.”

22.00 UUR

Voor hij gaat slapen, kijkt Gosse nog even naar de landkaart boven zijn bed. Dan duikt hij onder de lakens. Morgen moet hij opnieuw vroeg in het zadel. ★

Epiloog: vier dagen na het interview stuurt Gosse via WhatsApp een foto van het podium van de mountainbike-wedstrijd in Emmelshausen. Op de hoogste tree: een Fries met een snor.

'IK DENK SOMS WEL
EENS: **FUCK, WAT DOE
IK HIER?** MAAR DAN
KOM IK ER SNEL ACHTER
DAT IK NAAST HET
FIETSEN OOK NIET ZO
VEEL HEB'

'MEESTAL BEN IK DE ENIGE VROUW'

Ardi Stoios-Braken (52) studeerde bestuurskunde en ontwikkelingsstudies in Nijmegen. Sinds september is ze de Nederlandse ambassadeur in Pakistan. Een vrouw alleen – haar gezin bleef thuis – in een conservatieve islamitische republiek waar moord en verdwijning aan de orde van de dag zijn. Hoe is dat? Mee op werkbezoek naar de gevaarlijkste stad ter wereld.

Tekst en reportagefoto's: Annemarie Haverkamp / Portretfoto's: Erik van 't Hullenaar

Ontmoeting met gouverneur
Mohammad Zubair (links)
van de provincie Sindh

“Aan de geur van Karachi zou ik niet kunnen wennen.” Ardi Stoios-Braken kijkt uit het raam van haar gepantserde auto. Buffels langs de weg. Ze staan tot hun buik in het water van een kanaal waar de riolering op uitkomt. Bergen afval vormen de oever. Kinderen struinen over de stinkende hopen, op zoek naar iets van waarde.

Het verkeer in deze havenstad, met meer dan twintig miljoen – veelal zeer arme – inwoners, is een complete chaos. Riksjas, bussen, brommers en ezels rijden in rijen van minstens vijf, soms tien, langs elkaar. Politieagenten die uit de open auto vóór ons hangen, maken met wilde gebaren en de loop van hun geweer duidelijk dat iedereen aan de kant moet. Deze mannen met volle baarden en zwarte doeken over het hoofd vormen onze escorte. Zij moeten ervoor zorgen dat de Nederlandse ambassadeur veilig op haar volgende afspraak aankomt. De Engelse krant *The Independent* riep Karachi vorig jaar uit tot de gevaarlijkste stad ter wereld. Heel Pakistan kampt met een slecht imago – voor het onherbergzame grensgebied met Afghanistan geldt een negatief reisadvies vanwege de Taliban en Al-Qaida. Terrorisme, moord, verdwijning en verkrachting vullen met grote regelmaat de kolommen van de nationale kranten.

Op de achterbank stift Stoios-Braken nog even snel haar lippen. Een ontmoeting met de gouverneur van de provincie Sindh staat op het programma en ze ziet er onberispelijk uit. Kleurrijke jurk tot op de enkels, het lange haar samengebonden in een paardenstaart. Nee, geen hoofddoek.

De ontvangst is in zijn residentie, een paleisachtig gebouw waar ooit de eerste gouverneur en oprichter van Pakistan, Mohammad Ali Jinnah (een pacifist), woonde. Bedienden in strak-witte uniforms serveren koffie en hapjes, de gouverneur zelf zakt in een lederen zetel en deelt Stoios-Braken beleefd mee dat hij vereerd is haar te ontvangen. Ze is nu acht maanden ambas-

sadeur in Pakistan, het kwam er niet eerder van elkaar te ontmoeten. “Voor deze regio is hij een belangrijke man”, licht ze later toe.

Net zoals zij voor deze regio een belangrijke vrouw is. Karachi mag dan stinken, het heeft een grote internationale haven en vormt de toegang over zee tot Azië. En wie water zegt, zegt Nederland. “Voor de maritieme sector is Karachi heel interessant. Verschillende bedrijven met kennis van water zijn hier al actief.” Nederland is een van de grootste Europese handelspartners van Pakistan. Friesland Campina zit er al en de eerste vestiging van de Spar in Karachi is een feit.

Tijdens haar koffiemoment met de gouverneur vraagt ze hem uitdrukkelijk ook aan Nederland te denken waar het gaat om samenwerking in de landbouw. “Bloembollen, aardappelen ... dat kunnen wij allemaal.”

Koningsdag

Een avond eerder vloog Ardi Stoios-Braken vanuit haar woonplaats Islamabad met tien kilo Beemster-kaas onder de arm naar de kust. Ze is in Karachi voor een werkbezoek van drie dagen. Een van de hoogtepunten is de viering van Koningsdag op 9 mei. De Nederlandse koning is dan al

PAKISTAN

een tijdje jarig geweest, maar welke Pakistani heeft Willem-Alexander op zijn verjaardagskalender staan? Ruim tweehonderd genodigden worden verwacht. Het zijn zakenrelaties, ngo's en de handvol Nederlanders die in Karachi wonen; mensen die de ambassadeur moet kennen om de Nederlandse belangen te kunnen behartigen. De gastvrouw hoeft de kaas niet zelf in blokjes te snijden, dat doen de koks van het hotel waar de receptie wordt gehouden - uiteraard nadat de kaas is gescreend. Alles wat hier bij bedrijven of hotels wordt binnengedragen, gaat eerst door de scanner. Telkens nadat de ambassadeur na een afspraak bij het Marriott Hotel arriveert, wordt de onderkant van de auto gecontroleerd op explosieven en besnuffelen honden het voertuig.

"Ik houd me er niet erg mee bezig", zegt Stoios-Braken over de intensieve veiligheidsmaatregelen. "We hebben er op de ambassade een speciaal team voor." Voor zij ergens op bezoek gaat, is al uitgezocht of de trip wel verantwoord is. Zijn er spanningen in het gebied of de wijk, dan gaat ze niet. Vaker nog krijgt ze helemaal geen toestemming van de autoriteiten. "Ik heb me hier nog nooit bang gevoeld."

Wel beperkt de situatie in Pakistan haar vrijheid. Alleen binnen de muren van de compound waar ze sinds

PAKISTAN

In augustus 1947 werd Brits-Indië opgesplitst in twee onafhankelijke staten: India (voor hindoes) en Pakistan (moslims). Een volksverhuizing met ruim twaalf miljoen vluchtelingen volgde en er vielen een miljoen doden door sectaire terreur. India en Pakistan werden aartsvijanden, beide beschikken over kernwapens. Mohammed Ali Jinnah, de pacifistische grondlegger van Pakistan, had het anders bedoeld: *"You are free, free to go to your temples, you are free to go to your mosques or to any other places of worship in this state of Pakistan. You may belong to any religion or caste or creed — that has nothing to do with the business of the state."* Desondanks werd in 1956 – Jinnah was al dood – de Islamitische Republiek uitgeroepen. Dictator Zia-ul-Haq maakte de Koran in de jaren zeventig tot uitgangs-

punt in wetgeving en rechtspraak; op blasfemie staat nog altijd de doodstraf. Pakistan steunde de Afghaanse moedjaheden in hun strijd tegen de Russen. Het land gaat al decennia gebukt onder sektarisch geweld en terrorisme: Taliban en Al-Qaida hebben er bolwerken. Osama Bin Laden, verantwoordelijk voor de aanslagen op de Twin Towers in New York (2011) kon zich jarenlang schuilhouden in de stad Abbottabad, vlak naast een academie van het Pakistaanse leger. De verstandhouding met het Amerika van Donald Trump is beroerd. Volgens de Amerikaanse president is Pakistan een vrijhaven voor terroristen. De Amerikaanse hulp aan Pakistan (1,3 miljard dollar) werd in januari opgeschort. Het land zelf is de laatste jaren relatief stabiel en daardoor zit de economie in de lift.

Op bezoek bij een netwerk
van Pakistaanse vrouwen

'IK HEB ME HIER NOG NOOIT **BANG** GEVOELD'

september woont, kan ze vrolijk rondfietsen. Daarbuiten is ze aangewezen op een auto met chauffeur. Zelf rijden verbiedt het veiligheidsprotocol. "Een Amerikaanse diplomaat heeft hier onlangs een ongeluk veroorzaakt. Heel triest, er viel een dode bij. De Amerikaan heeft zich daarmee de woede van de bevolking op de hals gehaald. Nu wordt hij het land uitgezet."

Dat ze als vrouw alleen over straat zou lopen, is uitgesloten. In het straatbeeld zijn vrouwen zeldzaam. Als ze al worden gespot, zijn ze veelal gesluierd. Des te opmerkelijker is het dat het ministerie van Buitenlandse Zaken voor de post Pakistan een vrouw heeft afgevaardigd.

"Dat is een bewuste keuze", vertelt Stoios-Braken als we na het onderhoud met de gouverneur een rondleiding krijgen door zijn historische residentie. "Buitenlandse Zaken heeft nu meer dan 30 procent vrouwelijke top-diplomaten en wil naar fiftyfifty." Daarnaast wil Nederland een voorbeeld stellen door zich in het buitenland te laten vertegenwoordigen door vrouwen.

Of dat werkt? Stoios-Braken denkt van wel. "Meestal ben ik de enige vrouw in een gezelschap. Ik probeer daar dan met een grapje aandacht voor te vragen."

Diezelfde middag zit ze inderdaad tussen elf mannelijke Pakistaanse hoogwaardigheidsbekleders op een persconferentie over een landbouwbeurs, waar ook Nederlandse bedrijven zich zullen presenteren. "Good afternoon, dear ladies and (ze kijkt lachend de zaal rond) foremost gentlemen", begint Hare Excellentie haar speech als het gezongen gebed en het volkslied achter de rug zijn. Minstens twintig televisiecamera's zoomen op haar in.

Het gegeven dat vrouwen vrijwel ontbreken op de arbeidsmarkt van Pakistan, is een gigantisch probleem. "Het grootste deel zit thuis. Je gunt die vrouwen een beter leven, maar de inclusie van vrouwen is ook een

Media te woord
staan tijdens een
persconferentie

voorwaarde om de economie te doen slagen”, legt ze uit. Die economie groeit momenteel, maar met zo’n groot deel van de bevolking dat geen bijdrage levert, stokt de ontwikkeling.

Pakistan behoort tot de landen met het hoogste percentage ongeletterdheid ter wereld: 45 procent kan niet lezen of schrijven, bij vrouwen gaat het om 58 procent (cijfers: 2012). Ouders zien hun dochter liever trouwen dan naar school gaan. En als families een schoolcarrière wel toejuichen, vormt het transport een drempel. Hoe komen de meisjes veilig op school? Seksueel geweld is aan de orde van de dag en ouders durven hun dochters simpelweg de straat niet op te laten gaan. Hetzelfde probleem geldt als afgestudeerde meisjes willen gaan werken. Stoios-Braken: “Voor vrouwen die de universiteit hebben afgerond, is het geen vanzelfsprekendheid dat ze blijven werken na hun huwelijk.” Op de Global Gender Gap Index van het World Economic Forum, dat inzicht biedt in de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen in 144 landen, prijkt Pakistan op plek 143.

De onvermijdelijke vraag dringt zich op: wat zoekt deze geëmancipeerde vrouw uit Brabant in de conservatieve islamitische republiek Pakistan?

Onrechtvaardig

In een ruimte achter een imposant hekwerk zitten negentien vrouwen om een vergadertafel. Alle ogen zijn gericht op de ambassadeur. “Ik groeide op in een klein dorpje”, vertelt zij. “Mijn moeder was huisvrouw en poetste huizen van anderen. Soms ging ik haar na school ophalen. Ze werd niet altijd goed behandeld. Ik herinner me dat een van haar bazen mij eens uitlachte omdat ik een plaatselijk accent had, dat vond ik zó onrechtvaardig. Die ervaring werd mijn drive om te laten zien: wat jij kan, kan ik ook.”

Instemmend geknik aan de tafel. De toehoorders vormen een netwerk van Pakistaanse vrouwen die hun stem laten horen. Het zijn mensenrechtenactivisten, journalisten, gezondheidswerkers en ondernemers met een en dezelfde missie: vrouwen laten meetellen. Stoios-Braken steekt ze een hart onder de riem. Geld uitdelen om hun initiatieven te ondersteunen, kan ze niet, want de vroegere ontwikkelingshulp bestaat nauwelijks nog. Het beleid is nu de bevolking te stimuleren zelfredzaam te zijn. *From aid, to trade.*

Als de gepantserde wagen zich opnieuw in de toeterende verkeerschaos stort, herhaalt de ambassadeur dat in het Brabantse Liempde de kiem van haar strijd tegen onrechtvaardigheid werd gelegd. “Iets idealistisch heb ik wel, ja. Dat je omkijkt naar je medemens en dat je moet proberen binnen je eigen kunnen de wereld een beetje beter te maken, daar geloof ik in.”

Ze was de eerste en enige in het gezin met vier kinderen die ging studeren. Het werd Nijmegen – voor een meisje uit een klein dorp een hele stap. Stoios-Braken koos voor bestuurskunde en ontwikkelingsstudies. Ze volgde vakken bij iconische docenten als Gerrit Huizer en Leon Wecke. Nijmegen was in de jaren negentig een links bolwerk. “Ik was actief bij de jonge socialistenv.”

In Leiden volgde ze het vak niet-westerse bestuurskunde. Daar kwam ze in aanraking met internationalisering. Via een stage in India kreeg ze een tijdelijke aanstelling bij Buitenlandse Zaken. Later volgde ze het ‘diplomatenklasje’. Intussen had ze op vakantie in Australië haar man Wayne leren kennen (een klassieker: hij was de reisleader). Samen met hem woonde ze in Thailand, Zwitserland, Albanië en Zambia. Twee kinderen kregen ze: Jasmin (17) en Tom (14). Heel bewust volgden ze háár carrière, echtgenoot Wayne werd huisvader.

“We woonden vier jaar in Nederland toen ik werd gevraagd om ambassadeur in Pakistan te worden”, vertelt ze. “Ik had al eerder aangegeven dat ik klaar was voor een volgende stap in mijn loopbaan. Opeens was het zo ver.”

Maar over Pakistan moest ze wel even nadenken. “We hebben het als gezin met elkaar besproken. Pakistan is geen land voor kinderen van deze leeftijd, ze kunnen zich hier niet in vrijheid bewegen, het sociale verkeer is zeer beperkt en er is weinig vertier. Mijn zoon had er duidelijk geen zin in. We besloten dat het beter was dat ik alleen zou gaan.”

Was nee zeggen ook een optie? “Niet echt, ik wilde graag ambassadeur worden en de kans deed zich voor. De aanstelling is hier maar voor twee jaar, een afzienbare periode. Thuis was ik ook vaak pas om zeven uur thuis, dus de kinderen waren gewend dat ik er niet was. Als er echt iets is, hebben we direct contact. Elke twee maanden zien we elkaar.”

Het eerste jaar zit er bijna op en is voorbijgevlogen, zegt ze. Maar waar ze tijdens werkbezoeken als deze elk uur een nieuwe afspraak heeft, zijn de weekends in Islamabad veelal leeg. “Dat is soms best eenzaam.”

Toch heeft ze het ervoor over. De Pakistani zijn enorm veerkrachtig, is haar ervaring en ze gelooft erin dat het land zich uiteindelijk zal ontwikkelen in de goede richting. “Als wij daar ook maar een kleine rol in kunnen spelen, geeft dat mij veel voldoening.” Nederland heeft bovendien niet voor niets een ambassade in Pakistan. “Dingen die in deze regio gebeuren, hebben gevolgen voor Nederland. Denk aan de narcoticaproductie, mensensmokkel ... En doen we hier niets aan watermanagement, dan wordt dit land op den duur niet meer leefbaar en krijg je klimaatvluchtelingen. “Vorige week was het in de provincie Sindh meer dan vijftig graden, de hoogste temperatuur ooit in april ergens ter wereld gemeten. Water zit al niet meer in de grond, terwijl de bevolking blijft groeien.”

Wat betreft terroristische aanslagen is het al een tijdje rustig in het land. Dat komt de handel ten goede, want ondernemers gaan enorm gebukt onder het slechte imago. “Ik vertel ze altijd dat ze ook werk moeten maken van de inclusie van vrouwen, omdat buitenlandse partijen geen zaken willen doen met een land dat vrouwen onderdrukt. Dat stimuleert wel.”

Transgenders

Bij terugkomst in het hotel wacht een groep transgenders en homoseksuelen voor een ontmoeting.

BIO ARDI STOIOS- BRAKEN

geboren
in Liempde (1966)
Opleiding
Bestuurskunde en
ontwikkelingsstudies
aan de
Radboud Universiteit

Juist deze week heeft het parlement een historische wet aangenomen die de basisrechten van transgenders garandeert. Transseksualiteit kent een lange traditie in Pakistan, transgenders zingen en dansen op bruiloften. In de praktijk van alledag zijn ze hun leven echter niet zeker. De jongeren hebben een voorlichtingsfilmpje gemaakt dat ze de ambassadeur willen laten zien. De nieuwe wet is één ding, ze geven aan dat er in de praktijk nog een hoop moet gebeuren willen ze daadwerkelijk worden geaccepteerd.

“Kom vanavond naar onze Koningsdag-receptie”, besluit de ambassadeur het korte onderhoud. Ze moet zich snel omkleden om op tijd op het oranje feestje te zijn. Door de transgenders uit te nodigen, kan ze laten zien dat Nederland de mensenrechten hoog in het vaandel heeft staan.

In een oranje jas, gemaakt van Pakistaans geweven textiel, ontvangt ze even later alle gasten persoonlijk. Een collega speldt de bezoekers rood-wit-blauwe buttons op met de tekst *Keep in touch with the Dutch*. De Beemster-kaas levert goedkeurende blikken op van kauwende Pakistani. Mannelijke Pakistani, welteverstaan. Ook hier zijn de vrouwen op twee handen te tellen. Ardi Stoios-Braken gooit er in haar speech maar weer een subtiel grapje tegenaan. ★

AGENDA

FOTO: GETTY IMAGES

ZOMERTIPS

22 T/M 24 JUNI

MOUT bierfestival

In samenwerking met café Van Ouds staat in het Julianapark de derde editie van dit bierfestival op de agenda. Dertig brouwerijen presenteren zo'n 150 verschillende bierjes. Muziekje erbij, hopelijk een zonnetje en het feest is compleet.

22 T/M 24 JUNI

Valkhof Theater Avenue

Niet dol op bier? In hetzelfde weekend is de Theater Avenue in een ander park, het Valkhof. Tientallen acts, zowel nationaal als internationaal, bestijgen het podium. De setting van het theaterfestival heeft veel weg van een kermis, je wandelt namelijk van de ene voorstelling naar de andere en kunt zelf kiezen hoe lang je blijft.

29 JUNI

Eilandrun

Deze zomer is er opnieuw een eilandrun. Je kunt vijf of tien kilometer hollen over het nieuwe stadseiland bij de Waal. Heb je geen zin om moe te worden, kijk dan gewoon toe vanuit een van de strandstoelen. Barbecues staan klaar.

29 JUNI T/M 20 JULI

De Kaaij

De Kaaij is inmiddels een begrip in Nijmegen. Onder de Waalbrug vind je muziek, yoga, theater en lekker eten gemaakt van streekproducten.

PERSONEEL

www.ru.nl/pv

29 JUNI

Radboud Sports

Voor alle studenten, medewerkers en alumni. Er is ook een sportfestival-programma met workshops.

Radboud Reflects

www.ru.nl/radboudreflects

9 JULI, 19.30 uur. Wil je het boeddhisme beter leren kennen? Stephen Batchelor vertelt erover tijdens deze lezing. Locatie: Cultuurzaal C, Radboud Universiteit.

14 JULI, 18.30 uur. Linde Schuppen vraagt zich af of de continue focus op de geest en het degraderen van

het lichaam wel zo'n goed idee is. Locatie: Festival Op 't Eiland.

18 JULI, 19.00 uur. Uitingen van onmacht en onvrede zoals het kraken van panden kunnen een democratisch belang hebben. Filosoof Mathijs van de Sande pleit daarom voor herwaardering van dit soort acties. Locatie: Festival Op 't Eiland.

ADVERTENTIE

Autoverhuur Nijmegen

Autoverhuur Nijmegen
Nieuwe Dukenburgseweg 13, 6534 AD, Nijmegen
Postbus 1130, 6501 BC Nijmegen
Tel. 024-3817161

HET GEDICHT

Dit is het laatste gedicht in Vox van Sander als campusdichter. Lev Avitan neemt het stokje over.

SANDER BISSELINK

IS DIT COLLEGEJAAR
CAMPUSDICHTER.
IEDERE MAAND
SCHRIJFT HIJ EEN
GEDICHT VOOR
VOX.

De laatste zomers

(So jung kommen wir nicht mehr zusammen)

Voor ons 5 kilometer horizon
een rivier die midden door het gezichtsveld loopt
en jij beweert dat wij morgen al
aan de uiterste rand zijn aangekomen

Tot het moment dat iedereen slaapt
is het huisfeest nog niet afgelopen
we voelen de laatste zomers
in de nekspieren, de armen zwaar van wijsheid
wij hebben mooie mensen om ons heen verzameld
willen nog steeds elkaar en alles laten zien

Al die tijd wilde niemand van ons op reis
we hadden niet rijker kunnen zijn
aan verhalen, gebaren, geluk
als je de hele wereld hebt gezien
heb je alleen de hele wereld gezien

Horizon 5 kilometer
versmalt de zomer tot een tussentijd
niet meer lang en het is aftellen wie er daarna nog is
waar is die pen ik trek de lijn nog een stukje door
je fluistert dat je bang bent om slechts
het kleurpatroon te zijn
op de foto's die we eerst vergeten
en later zullen terugvinden

Hoe alles van dichterbij niet meer hetzelfde lijkt
de rivier loopt leeg, laat verlaten bedden achter
zo lang staan we al
op het punt om te vertrekken
net als bij de ouders op de achterbank
die de laatste vakantiespullen in de kofferruimte zetten
maar we weten: deze keer zijn alle laden leeggehaald
deze keer maken we dat punt

Je sluit de balkondeur, en binnen
worden de laatste vragen met water gevuld
slok voor slok stilaan weggedronken
op de terugweg rijden we dwars over het grote kruispunt
zonder om te kijken
de oranje stoplichten knipperen en waarschuwen
niemand meer

FOTO: GETTY IMAGES

